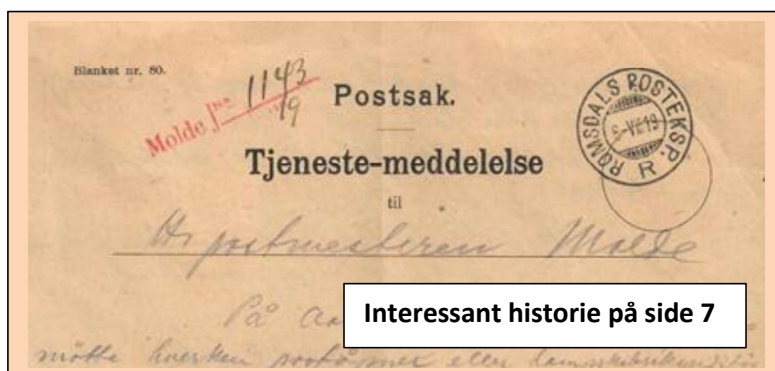

BUDSTIKKA

Norsk Posthistorisk Selskap

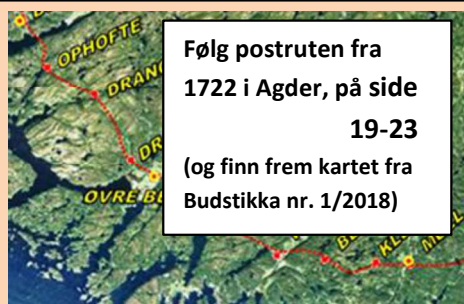
**Sensur av
militærposten til de
norske styrkene i
Finnmark i 1944-45**
Les på sidene 10-18

Interessant historie på side 7

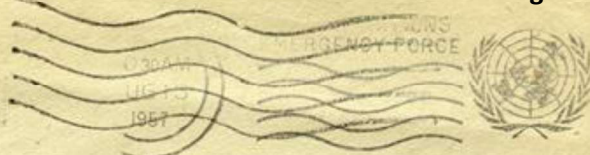
Cirkulærer fra Poststyrelsen

I gamle sirkulærer kan man grave "gull", i alle fall "gullkorn". Side 6.

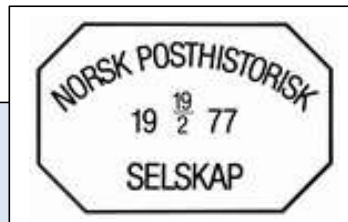
**Følg postruten fra
1722 i Agder, på side
19-23**
(og finn frem kartet fra
Budstikka nr. 1/2018)

Side 8 og 9

I dette nummer:

Noen linjer fra redaktøren	2
Dagens applaus	2
Medlemmenes 5 minutter 7. april 2018	2
Lederens hjørne	3
Referat fra årsmøtet 7. april 2018	4
Referat fra medlemsmøtet 7. april 2018	5
Tore Berg: Cirkulærer fra Poststyrelsen	6
Odd Arve Kvinnesland: En søvnnig poståpner i Åndalsnes	7
Tore Haga: Oslo Porto betalt	8
Trond Schumacher: Sensur av militærposten til de norske styrkene i Finnmark i 1944-45	10
Oddbjørn Salte: Postgaard i Lister og Mandahls Fogderie 1722, del 2	19
Slekt og familie?	23
Viktige venner av NPS	24

Kommende møter:

22. september 2018

Tom Komnæs:**Om å samle norske skillingsbrev**

24. november 2018

Ingvar Elgesem:

**Carl Normanns prospektkort
1917-1927. Om avsenderens
formidlingsbehov og valg av
prospektkort som medium for
budskapet**

Møtene holdes i 2. etasje,
lokalet "Anton B.", over

Kafé Asylet

Grønland 28, 0188 Oslo kl. 13.00
Mat og drikke: tradisjonelt opplegg

Budstikka

utkommer i 2018 med fire nummer og sendes til medlemmene i NPS.

Ettertrykk tillatt etter avtale for originalstoff.
(Men ikke stoff merket med ©).

Ansvarlig redaktør:

Per Erik Knudsen

Ullern allé 123, 0381 OSLO

Tlf.: 0047 2250 1349

E-post: budstikka@posthistorisk.no
per.erik.knudsen@getmail.no

Norsk Posthistorisk Selskap

Adr.: Postboks 4369, Nydalen

0402 OSLO, Bankgiro: 0540 08 40395

Leder: Trond Schumacher

Holmendammen Terrasse 22, 0773 OSLO

E-post: trond@schumacher.no

Nestleder: Øivind Rojahn Karlsen

Maries vei 12, 3650 Kongsberg

E-post: ovindr@online.no

Sekretær: Arvid Løhre,

Lurudveien 28 K,

2020 SKEDSMOKORSET

E-post: arvid@online.no

Kasserer: Gunnar Melbøe

Bety Kjeldsbergs vei 26 E, 0486 OSLO

E-post: gmelboee@online.no

Styremedlem: Olav Dyresen

Trudvangveien 2b, 0363 OSLO

E-post: olav.dyresen@hotmail.com

Varamedlemmer:

Ole Jørgen Grann

Mikrobølgen 12c, 1151 OSLO

E-post: ole.grann@ks.no

Øyvind Midtli

Partingtons vei 6. 1726 SARPSBORG

E-post: oyvind.midtli@natur-stein.no

Hjemmeside: www.posthistorisk.no

Webredaktør: Jan Lauridsen

E-post: janlauridsen45@gmail.com

Noen linjer fra redaktøren:

Trond Schumacher har i løpet av det siste året presentert seks lange artikler om feltpost og postkontroll i Finnmark i 1944-45. Fire av dem har han funnet at passet best i *Tidsskrift for krigs- og feltpost*.

To artikler har fått plass i *Budstikka*, i nr. 1 og nå i nr. 2. Til sammen har Trond hittil skrevet nok til å fylle en bok. Som redaktør av *Budstikka* er jeg glad for at Trond lar meg presentere forskningsresultater for NPS-medlemmene. Hans artikler alene er insitament nok til å ønske seg medlemskap både i "Krigs- og feltpostforeningen" og i NPS:

I *Budstikka* er det god plass også til kortere bidrag enn disse. Bruk sommeren til å skrive for de neste utgavene!

Per Erik

God posthistorie kommer også på trykk i NFT.

Vårt medlem Ivar Sundsbø har i en artikkelserie i NFT vist alle organiserte norske samlere hva god posthistorie er. Han får dagens applaus.

Jeg har skrevet det før, det er viktig for hobbyen at NFT er et godt og lesbart blad. NFT er i høyeste grad blitt et variert blad som nå bringer mye stoff jeg gjerne kunne hatt i *Budstikka*. Stoffet egner seg minst like godt for alle samlervennene våre og i slike sammenhenger viker jeg gjerne.

Budstikka er / bør være / kan være et fagblad for oss som er posthistorisk interesserte. Nye medlemmer kommer fra lesere av NFT. Da er det viktig at posthistorikere også skriver der. En selvfølge at *Budstikka* "får sitt".

Medlemmenes 5-minutter fra medlemsmøtet 7. april 2018

- **Arne Thune-Larsen** delte ut skriftlig informasjon til alle tilstedeværende om den regionale frimerkeutstillingen **FILOS 2018**, som arrangeres fredag 5. og lørdag 6. oktober 2018 i Håndverkeren, Oslo. Påmeldingsfrist for deltakelse er 1. juni 2018.
- **Bjørn Mugerud** hadde fortsatt boka «**Norsk feltpost**» til salgs for 350 kr, portofritt der og da. Han orienterte videre om en administrativ endring i arrangementet for **NORDIA 2019**. Tidligere var Fredrikstad Filatelistklubb oppført som teknisk arrangør, nå er det Norsk Filatelistforbund som selv står som arrangør, og forbundsprezident Frank Gilberg er utstillingsleder. Videre hadde han **Nordia 2019-PF'er** til salgs, med en ramme som går ut når det snart kommer en ny rammetype. Nytt opplag vil dermed ikke kunne bestilles.
- **Ivar Sundsbø** viste til et nylig avholdt møte i **Forbundets ekspertutvalg**. Vi mangler fortsatt attestskriver for posthistorie i Norge, og han anmodet styret i Norsk Posthistorisk Selskap om å se på saken på nytt. Er det mulig å danne en gruppe i regi av NPS som kan ta på seg en slik oppgave?
- **Kjell Åge Johansen** minnet om **OFK's utmerkede bibliotek**, med åpningstid hver tirsdag klokka 19:00-21:00. Biblioteket har snart en katalog på 10.000 treff, og medlemmene i Norsk Posthistorisk Selskap har alle rettighetene i biblioteket som medlemmene av OFK har.
- **Trond** spurte i den forbindelse om Langangens artikler var søkbar etter tema, slik at han kunne finne ut i hvilket blad det og det temaet var behandlet. Svaret var at artiklene om 1-ringsstempler fra NFT var samlet i biblioteket. Bjørn Mugerud viste til at Anders Langangen hadde selv en bibliografi over egne posthistoriske bøker og artikler på sin hjemmeside, men Bjørn visste ikke om den var operativ. (Referenten sjekket da han kom hjem, og fant ut at det var den ikke. I motsatt fall er den flyttet fra domenet det lå på i 2011. Men jeg har en 8-siders utskrift fra desember 2011 og vil sørge for at denne blir lagt ut på VÅR hjemmeside.)
- Det ble minnet om årsmøtet i **Krigs- og Feltpostforeningen** på Gardermoen, lørdag 14. april.
- **Per Erik Knudsen** forsikret at det var god plass til nye bidrag i de tre kommende utgavene av **Budstikka i 2018**.

Lederens hjørne

Den varmeste og tørreste mai måned i Sør-Norge noensinne ligger bak oss. Dette ifølge Meteorologisk institutt, som startet med temperaturmålinger spredte steder i landet for 150 år siden.

Gjennomsnittstemperaturen gjennom døgnet har vært over 15,0 grader i Oslo, og Bergen og Kristiansand har ikke ligget langt etter. Ikke rart at hobbyvirksomheten vår, bortsett fra ute- og badelivet, har ligget nesten brakk i over en måned sørpå. Det har rett og slett vært for varmt til å studere forsendelsesmåter og forsendelsesveier på brev og trykksaker, selv i skygge. Til tross for dette har redaktøren lykkes i å sette sammen et juni-nummer ved hjelp av noen større og mindre bidrag også denne gangen. Men nå er 'arkivet' til Per Erik helt tomt for stoff, så skal det bli medlemsblad i september og desember må dere begynne å skrive, antagelig allerede nå. Husk at vi er et lukket selskap som er avhengig av aktive medlemmer for å holde liv i blant annet medlemsbladet vårt.

For nøyaktig 3 år siden, i juni-nummeret 2015, skrev jeg en artikkel om 'Post og minnemedaljer fra Maudheim ekspedisjonen 1949-52', hvor bl. a. unnfangelsen av ideen om en internasjonal norsk-svensk-britisk ekspedisjon ble tilskrevet den svenske glasiologen Hans Wilhelmsson Ahlmann.

I artikkelen ble også avbildet en minnemedalje i kopper som ble utdelt til deltagere og enkeltpersoner som bidro til at ekspedisjonen i 1949-52 ble en realitet. Medaljen ble slått hos J. Tostrup i Oslo i et opplag på ca. 60 med navnet til den enkelte bidragsyter inngravert på medaljens bakside. At en av medaljene hvor navnet 'Hans W:son Ahlmann', dvs. selve initiativtageren til ekspedisjonen, sto inngravert skulle dukke opp på en av de store frimerkeauksjonene i Oslo i april i år, var noe mer enn man kunne forvente! Professor Ahlmann var en av mellomkrigstidens klimaforskere som la igjen betydelige vitenskapelige fotspor på blant annet Svalbard, Island og Nordøstgrønland.

Hovedfokus for undersøkelsene han ledet, var isbreenes tilbakegang og hvordan dette ville kunne påvirke menneskenes hverdag på kloden i et noe lengre og mer 'snikende' perspektiv i fremtiden. På Svalbard arbeidet Ahlmann bl. a. sammen med den norske geofysikeren Harald Ulrik Sverdrup, som senere ble lederen for den norsk-britisk-svenske antarktisekspedisjonen.

Det er neppe urimelig å anta at ideen om og framstøtet for også å sjekke ut forholdene i Antarktis – i den norske sektoren som hadde fått navnet Dronning Mauds land – ble diskutert dem imellom allerede under oppholdet på Svalbard.

Uansett, det ble nødvendig å møte opp i auksjonslokalet allerede fredag kveld for å sikre at undertegnede og NPS hadde et slikt genuint objekt fra Maudheim ekspedisjonen i sitt eie. Medaljen med det originale etuiet fortjener selvfølgelig en avbildning i mitt lille hjørne.

Ellers er Posten Norge flinke til å oppdatere kundene sine på nettet om lønnsomhet og utvikling, dersom man er interessert i den slags. Mye går så det griner, mens postsegmentet ikke uventet faller. I 1. kvartal 2018 falt det adresserte brevvolumet i Norge med 12.8% sammenlignet med samme periode i 2017. Posten støtter Samferdselsdepartementets høringsforslag om å åpne for postomdeling annenhver dag fra 2020. «Samtidig vil Posten tilby nye fleksible leveringsmåter slik at folk og bedrifter kan få varene de kjøper på nettet slik de ønsker og er villige til å betale for – gjerne alle dager i uken» sier postdirektør Tone Wille til NTB. Men hva med bruk av frimerkene – og stemplene – på forsendelsene? Blir det noe å glede seg over der? Svaret er ganske opplagt: neppe!

Så det gjelder om å ta vare på og hygge seg med posthistorien slik den praktiseres i heimen (les: albumene og skuffen) og i NPS!

Med ønske om en fortsatt god sommer til alle våre medlemmer fra
Trond

PROTOKOLL FRA

ÅRSMØTE I NORSK POSTHISTORISK SELSKAP

Lørdag 7. april 2018, Kafé Asylet, Grønland 28, 0188 OSLO.

SAKSLISTE:

- 1) Konstituering.
 - a) Godkjenning av innkalling.
 - b) Valg av dirigent og sekretær.
 - c) Valg av to medlemmer til å underskrive protokollen.
- 2) Styrets årsmelding.
- 3) Rapport fra Dr. Per Gelleins Minnefond.
- 4) Regnskap.
- 5) Fastsettelse av kontingent for 2019.
- 6) Budsjettforslag 2018.
- 7) Valg: Leder (1 år), 2 styremedlemmer (2 år), 2 varamedlemmer (1 år), revisor (1 år), 2 medlemmer av styret i Dr. Per Gelleins minnefond (i tillegg til leder av NPS) (1 år) og valgkomité.

1) Konstituering.

a) Godkjenning av innkalling.

Møtet ble åpnet av leder Trond Schumacher kl. 13.25. Det var 29 medlemmer med stemmerett innskrevet i møteprotokollen. Innkalling med saksliste var kunngjort i Budstikka nr. 1/2018 og på Selskapets hjemmesider.

Vedtak: Innkallingen godkjent.

b) Valg av dirigent og sekretær.

Vedtak: Ivar Sundsbø ble valgt til dirigent og Arvid Løhre til sekretær.

c) Valg av to medlemmer til å underskrive protokollen.

Vedtak: Bjørn Mugggerud og Tore Haga.

2) Styrets årsmelding.

Årsmeldingen var gjengitt i Budstikka nr. 1/2018, og ble gjennomgått punktvis av dirigenten.

Vedtak: Årsmeldingen 2017 godkjent uten merknader.

3) Rapport fra Dr. Per Gelleins minnefond.

Rapporten for 2018 ble lest opp i sin helhet av Trond Schumacher:

«Ved starten av året 2018 er fondets egenkapital på kr 128.102. Av dette er kr 100.000 grunnkapital som ikke kan røres. Fondet har mottatt en rekke donasjoner de seneste årene. Denne generøsiteten og dugnaden gir muligheter for tildelinger det ellers ikke hadde vært mulig å klare med de svært lave renteinntektene alene. Vi viser til resultatregnskapene for 2016 og 2017.

Årets søknadsfrist har vært kunngjort både på vår hjemmeside og i Budstikka. Etter fristens utløp den 31. mars, forelå det tre søknader til behandling. Det ble søkt om til sammen kr 19.000. Prosjektene er solide og godt begrunnet. I forbindelse med årsmøtet i Norsk Posthistorisk Selskap, 7.4.2018, utdeles kr 7.500 fra Dr. Per Gelleins Minnefond til tre prosjekter fordelt slik:

- 1) **Inge Johansen, kr. 2.500**, til utgivelse av bok med tittel: «*Posten i Råde*».

- 2) **Jon M. Kristoffersen, kr. 2.500**, som trykningstilskudd til boka: «*Posten i Tjøme kommune. Den postale historien*».
- 3) **Norsk Skipsposthistorisk Forening (NSPF) v/ Odd Arve Kvinnesland kr 2.500,-** til del 3 av særtrykk: «*Oppdateringer og sjeldenhets-graderinger: "Norske Skipspoststempler"*»

Oslo, 7.4.2018,

Trond Schumacher (sign.) /

Ivar Sundsbø (sign.) / *Arvid Løhre* (sign.)»

Vedtak: Rapporten fra Dr. Per Gelleins Minnefond 2018 ble tatt til orientering.

4) Regnskap.

Regnskapet 2017 for NPS og Gelleins Minnefond var gjengitt i Budstikka nr. 1/2018, og ble gjennomgått og kommentert av kasserer Gunnar Melbøe. Revisor Inge Johansen hadde meldt forfall, men beretningen ble lest av ordstyrer.

Vedtak: Regnskapene godkjent uten merknader

5) Fastsettelse av kontingent for 2019.

Styret foreslo ingen endring av kontingenten for 2019.

Vedtak: Kontingenten endres ikke og blir dermed kr 400 for 2019.

6) Budsjettforslag 2018.

Styrets forslag til budsjett, gjengitt i Budstikka nr. 1/2018, ble gjennomgått av kasserer Gunnar Melbøe. Det var én trykkfeil i Budstikka, forslaget er satt opp med et underskudd på -6.000 kr, ikke med -14.000 kr som det sto der. Noe som også framgår av differansen på sum inntekter og sum kostnader.

Vedtak: Budsjettforslaget for 2018 godkjent uten endringer.

7) Valg.

Valgkomiteen besto av Arne Thune-Larsen og Jan Kr. Isaksen. De hadde levert en innstilling som var gjengitt i Budstikka 1/2018. Dirigenten ledet valget. Styret forslø gjenvalg av valgkomiteen.

Vedtak:

Valgkomiteens innstilling ble fulgt, og følgende ble enstemmig valgt:

Leder, 1 år: Trond Schumacher (gjenvalg)

Styremedlemmer, 2 år: Olav Dyresen og Arvid Løhre (gjenvalg)

(Øivind Rojahn Karlsen og Gunnar Melbøe var ikke på valg).

Varamedlemmer, 1 år: Ole Jørgen Grann og Øyvind Midtlid (gjenvalg).

Revisor, 1 år: Inge Johansen (gjenvalg)

Styret for Dr Per Gelleins minnefond:

Leder (formann) for NPS samt Ivar Sundsbø og Arvid Løhre (begge gjenvalg).

Valgkomité: Arne Thune-Larsen (gjenvalg) og Jan Kr. Isaksen (gjenvalg).

Årsmøtet ble deretter hevet av dirigenten kl. 13:42.

Oslo, 7.4.2018

Arvid Løhre, årsmøtets sekretær. (sign)

Bjørn Mugggerud (sign.) *Tore Haga* (sign.)

Trond Schumacher leder møtene med sikker hånd

REFERAT FRA MEDLEMSMØTET 7. APRIL 2018

Etter årsmøtet var det en kort pause. Klokket 14:47 tok Trond Schumacher, vår atter nylig gjenvälte leder ordet. Han kunne da ønske velkommen til det ordinære medlemsmøtet. Spesielt ble Jan Lauridsen, vår hjemmesideredaktør, ønsket velkommen. Han hadde flaks da han valgte flyselskap til sin Oslo-tur. Hadde han valgt det flyselskapet med rød nesetipp, hadde han ikke nådd møtet. De måtte kansellere en landing på grunn av været på fredag. Men nå var foredragsholderen fra Vardø heldigvis på plass. To i forsamlingen var til stede første gang som medlemmer på et ordinært møte i Oslo. Det var Finn H. Eriksen og Torgeir Nordal. Sistnevnte var på Oslobesøk fra Nissedal. Begge de to ble også ønsket spesielt velkommen.

Litt orientering

Trond orienterte deretter litt fra styremøtet før foredraget. Programmet for høstens møter var nå klart, 22. september og 24. november. På septemberrmøtet får vi et tema omkring norske skillingsbrev ved Tom Komnæs fra Bergen. I november byr årets siste møte på posthistorie i en videre betydning, innenfor det som rommes av den internasjonale betegnelsen «Social Philately». Det er posthistorie i konkurranseklasse 2 C. Hvis jeg oppfattet det rett er utgangspunktet til foredraget av Ingvar Elgesem en statistikk over teksten og bruken av 1700 postkort med motiver fra forlaget Carl Normann. Det skal bli spennende å høre hva som konkluderes ut fra dette materiale, som sikkert kan si mye om bruken av Postverket og prospektkortet som formidlingskanal i Norge den gang

Hovedposten etter årsmøtet

Temaet Jan Lauridsen skulle snakke om var «Russland via Vardø. Pomorposten 1876-1920.» Mange nye opplysninger har kommet til siden Jan Lauridsen sist hadde foredrag om dette i Selskapet. Og det var under det åpne møtet vi arrangerte den 24. oktober 2008 i Stavanger i forbindelse med Nordia 2008.

Jan Lauridsen

Før det ble opprettet dampskipsforbindelse i nord mellom Norge og Russland, måtte post til de nordvestlige delene av Russland ta en lang omvei, hvis den ikke ble sendt med leilighetsskys. Offisielle ruter gikk via Christiania/Stockholm-St. Petersburg. Men i 1875 ble Archangelsk-Murmanske dampskipsselskap opprettet, og det ble postførende fra 1876. Den Murmanske Linje gikk til Vardø, og den var operativ i nærmere 50 år!

Ruta kan dokumenteres gjennom påskrifter og stempler fra faste poststeder på begge sider av grensen. Men kanskje først og fremst gjennom de 13 forskjellige reisende stemplene som har vært i bruk. Noen av dem må være svært sjeldne!

Grunnlaget for registreringen til Jan er både John Erik Tegler (1993) «Posthistorie og poststempler fra Finnmark Fylke» og Hans Irman Jakobsen (2002) «Pomorposten» i vår egen 25-års jubileumbok, «Fra Svinesund til Haparanda...». Dessuten har russerne utgitt en katalog der disse stemplene er medtatt (2011): пароходная почта россии (Russisk dampskipspost).

Gjennom alle de årene Jan har jobbet med stemplene, har han bare klart å registrere 98 enheter. Han har selv klart å skaffe seg komplett alle de 13 stemplene, og har i alt 30 brev. Det som er registrert som nr 8, og der stempeltypen er kjent i de tre nevnte kildene, har han det eneste registrerte – som et eksempel. Nå skal det legges til at det er vanskelig å få ut informasjon fra Russland.

Det skjedde store endringer etter omveltningene i 1918, og Storbritannia intervenerte med styrker på Kola på «de hvites» side. Feltpost herfra er omtalt i et av bladene til KFF. Da Den Russiske Sovjetiske Føderative Socialist-Republikk ble etablert i 1920, og de utenlandske troppene måtte evakuere, ble grensene til Russland «hermetisk» stengt postalt. Men fra juni 1920 ble det åpnet én postrute ut av landet – nemlig via Vardø!

Utsnitt av plakat for sommer-rutene 1911

Møteref. fortsetter neste side

I løpet av den tiden Jan hadde til disposisjon lærte vi også at «pomor» betyr «ved havet». Vi fikk høre om Kola-nordmenn, der deres etterkommere i moderne tid har kunnet returnere til Norge med rettigheter. I Vardø bor det 10-15 av dem. Applaus for et interessant foredrag, og en tradisjonell gave – et retro-postskilt i tre til pynt!

Posthistorisk lapskaus

Så var det å stille seg i kø for lapskaus og drikkevarer, og som vanlig rakk de første og mest sultne to lapskaus-runder. Og tradisjonen tro, Selskapets skål kl. 15:00, de fraværende medlemmers skål kl. 15:00 og til sist, for Postverket som det engang var, kl. 15:09.

Medlemmenes 5-minutter gjenfinnes på side 2 i dette nummer.

Spontanauksjon

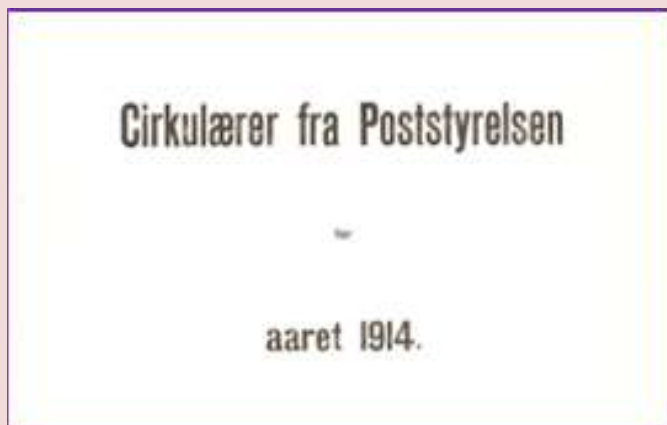
Auksjonen startet etter en kort pause, klokka 15:40. Trond var som vanlig auksjonarius, og Gunnar Melbøe var bisitter. Ca. 16 av medlemmene var fortsatt til stede under auksjonen, og det var til dels heftig budgivning på enkelte av objektene, mens noe ikke var salgbart.

Spontan-
auksjon
med 20
objekter.

(Noen fortsatte deretter med uformell sammenkomst i Asylets første etasje. Referat foreligger ikke.)

Referent: *Arvid*

Selskapet ærede medlemmer er selvsagt vel kjent med **Cirkulærene**, blant annet som kilde for sendingskategorier, portotakster, forsendelsesveier mm. MEN, her også mye annet å finne.

Et vell av små interessante tekster, hvorav noen i dagens lys kan virke pussige. Historien må alltid forstås i sin sammenheng, og vårt lille land var ikke av de rikeste i Europa. Sparsommelighet og nøysomhet var dyder, i Posten som andre statlige virksomheter. Sommeren 1914 startet 1. verdenskrig, som etter hvert fikk innflytelse på postens virksomhet.

Jeg har lest gjennom noen årganger av Cirkulærene, og nedenfor gjengis et par observasjoner fra årgang 1914. Ved referanse til Cirkulære benyttes forkortelsen C. Frimerkepushing kan de ikke beskyldes for. I C nr 15 fastsettes klart at Naar frimerker sættes på postforsendelserne av postanstalter, blir der ikke at anvende jubileumsfrimerker, medmindre dette uttrykkelig forlanges av avsenderne.

Ved salg av frimerker av 5, 10 og 20 øres verdi blir der paa samme maate kun at levere jubileums-frimerker naar vedkommende kjøper begjærer det. I det store jubileumsår, med utstillingen på Frogner mv, ingen spor av pushing. Opplagene på jubileumsutgaven av 1914 var riktignok begrenset, det kan være en forklaring.

Elevvæsenet har eget punkt i innholdsfortegnelsen. I C nr 25 gjengis navn og karakterer for *den i aar avholdte posteksamen*. Karakterene gjengis med navn og under kategorier *Meget Tilfredsstillende, Tilfredsstillende og Nogenlunde tilfredsstillende*. Ingen nåde her. De som ikke besto navngis dog ikke. Anno 2018, mistenker at dette ikke hadde vært fullt så detaljert gjengitt.

Flere C opplyser om priser på og utlevering av rekvisita. I C nr 2 Til bruk for landpostbud leveres kopiblyanter fremtidig gratis fra postintendanten istedenfor hittil blaa blyanter. *Der maa vises størst mulig økonomi og som regel ikke leveres mer end én blyant aarlig til hvert bud*. SIC, ingen PC'er og kun en blyant. Prisene på lak, hyssing, postpapir mv finnes i C nr 22.

Prisen på sykler er gjengitt i C nr 30. Det var Husquarna sykler, og prisen var kr 143. Tillæg for bagageholder over bakhjulet (kr 4,50), postsækholder (kr 10) og ekstra forbrem (kr 3,00). Jeg minner om at brevporto innland var 10 øre, Oppgrosset med dagens porto innland (kr 14) blir det ca kr 20.000 for en sykkel. Et formidabelt beløp. Jeg formoder de holdt sykkel selv, men fikk en godtgjørelse der sykkel var påkrevet.

C nr 31 omtales Da posttransit gjennom Tyskland er ophørt, sendes al post til andre land end de forannævnte over ruten Bergen – Newcastle, som indtil videre søkes opretholdt med daglig turer. Landene som ikke inngikk i ruten B-N var Danmark, Sverige, Rusland og delvis Tyskland. Bak denne korte meddelelsen skjuler det seg at de neste 4 årene ble det formidable postmengder som gikk via Bergen. Krigssituasjonen på kontinentet medførte endrede postruter. Du kan lese mer om dette i tidligere utgave av det utmerkede klubbtidsskrift Postlugaren.

En gledelig nyhet varsles i C nr 17. Ved Stortingets beslutning av 24. april 1914 er ferien for pakmestre og pengebrevbud fra neste budgetaars begyndelse indtil videre utstrakt til 3 uker. Ferieloven som gjaldt almennt var først gjeldende fra 1937. Fra slutten av 1880-årene fikk enkelte grupper ferie avtalt i tarifforhandlingene, og en voldgiftsdom i 1920 ble relativt alminneliggjort som rett (12 feriedager). Arbeidstid 8 timer tilkom også ca 1920.

Postens medarbeidere hadde færre røde dager i arbeidskalenderen enn vi har vår tid. I C nr 11 omtales Postmæstrene bemyndiges til søndag den 17d mai 1914 at gjøre al den indskrænking i ombæring og utlevering av post samt i postanstaltnes kontortid som ansees forsvarlig efter de særegne omstændigheder paa vedkommende sted. Les det en gang til, det gjaldt søndag den 17de mai 1914.

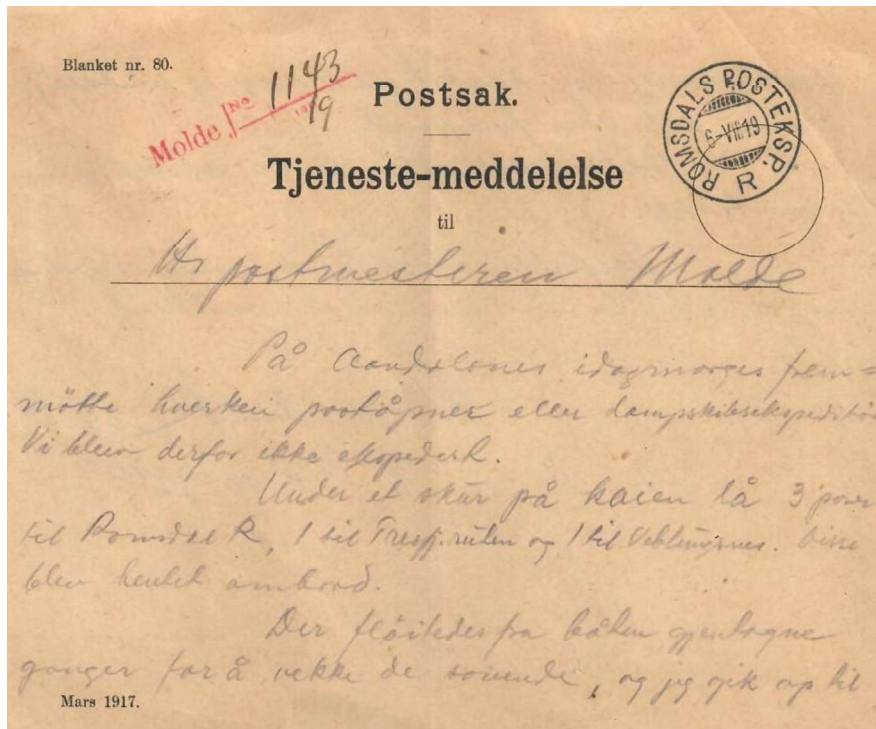
Krigen rullet i gang på kontinentet, og forbud mot eksport av diverse varer omtales i flere C. Det nevnes *forbud mot utførsel av kautschuk, guttaperka, ballata, avfald av uld, tomsækker, ringer til automobiler og sykler* mm. Konklusjon: magert med eksport.

Tore Berg

En søvning poståpner i Åndalsnes.

For samlere av posthistorie er ulike blanketter m.m. «krydder» i en samling. I tillegg den posthistoriske dokumentasjon som slike er, kan de også gi opplysninger om ulike sider av den postale hverdagen, og ulike utfordringer som kan oppstå. I den tid at lokalruteskipene var livsnerven i transport av post på kyst og fjord så var Åndalsnes var et sentralt anløpssted. På skipene som var hadde anløp av Åndalsnes var det også postekspedisjon som fulgte med, som «Åndalsnesruten» og «Romsdal Postekspedisjon»

Av Odd Arve Kvinnesland

Mye post gikk oppover Romsdalen og videre, spesielt da Raumabanen ble åpnet helt fram til Åndalsnes i 1924. Allerede fra 1919 var transport med blant annet post mulig på deler av banen. Postgangen spesielt til Østlandet ble mye hurtigere etter at jernbanen ble ferdig. Det må ha vært lange og slitsomme dager for poståpneren i Åndalsnes for den 6. august 1919 sendte **postekspeditør Strømme** ved «**Romsdal Postekspedisjon**» følgende tjenestemeddelelse til sin overordnede, postmesteren i Molde:

«**Hr. Postmesteren i Molde**

På Aandalsnes idagmorges fremmøtte hverken poståpner eller dampskibs-ekspeditør. Vi blev derfor ikke ekspedert.

Under et skur på kaien lå 3 posser til Romsdal R, 1 til Tresfj. ruten og 1 til Veblungnes. Disse blev hentet ombord.

Der fløitedes fra båten gjentagne ganger for å vekke de sovende, og jeg gik op til poståpneriet og banket på dører og vinduer, men alt var faafengt. Båten gik efter å ha ventet en halv time.

Jeg antar at al almindelig post, med undtagelse av aviserne fra Aalesund kom om bord.

Romsdal R 6/8 1919 H. Strømme»

Så langt jeg har funnet ut så var dette i ruten «Ålesund-Romsdal» som hadde anløp av Åndalsnes kl.5.45 på sin rute til Molde, så det må sies at det var «idagmorges» og kanskje for tidlig for både poståpner Hans Undhjem og dampskibsekspeditøren.

Poståpner Undhjem var også i tillegg handelsmann, slik at han nok hadde mye å styre med, og var sikkert trøtt denne onsdagsmorgen i august 1919.

Hans Undhjem var poståpner i Åndalsnes fra 1. april 1888 og til 1. november 1919. Hans sønn, Axel L Undhjem var også ansatt i Posten og var blant annet feltpoståpner på Bømoen, Voss i 1922 og feltpoståpner i Åndalsnes i 1920.

Den pliktoppfyllende postekspeditør Hallvard Jorulf Strømme, som forgjeves forsøkte å vekke «de sovende», hadde en lang karriere i Posten. Etter posteksamen i 1910 var han ved Trondhjem og Kristiania Postkontor før han begynte som postekspeditør ved Romsdal Postekspedisjon den 1. januar 1917. Her var han til høsten 1919. Da ble han overflyttet til Voldsfjorden Postekspedisjon. Han var også ved Tromsø og Bodø Postkontor før han igjen ble reisende postekspeditør på hurtigruten. I 1937 ble han postmester i Vardø, og i 1947 ble han postmester i Ålesund, 57 år gammel.

Hvilket skip som postekspeditør Strømme var ombord i på denne turen i 1919 har det ikke lyktes meg å finne ut.

Kilder:

Jæger Olaf: «Norske Posttjenestemenn» 4. utgave 1948
Børseth Dag Erik: «Poststeder i Møre og Romsdal». 1999
Rutebok for Norge 1922; Postkort fra Skanfil auksjon
Egen samling

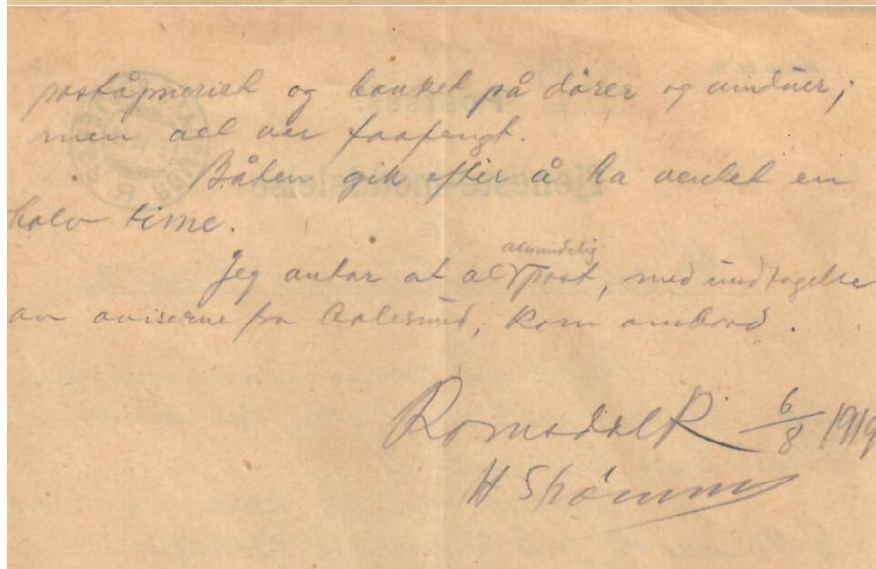

Fig. 1

Som mangeårig interessent i det meste som går under betegnelsen "porto betalt" har jeg naturligvis også skaffet meg noen sendinger med dette stempellet, **fig. 1 og 2**, men har først i den senere tid satt meg noenlunde inn i omstendighetene rundt bruken av det.

I Kjell Åge Johansens bok "Poststeder i Oslo" fant jeg stempellet under kapittelet om portonotering. Der fremgår det at det eksisterte en egen avdeling eller et kontor for portonotering. I Budstikka nr. 1 og 2/2016 samt nr. 3/2017 har Arvid Løhre gjort rede for hva portonotering er, samt historien bak tiltaket. I korte og grove trekk er det snakk om en tjeneste som postkontorene tilbød etater, firmaer og personer som sendte ut store mengder post i visse kategorier, særlig brev/trykksaker. Brukerne kunne levere sendingene ufrankert og få dem frankert hos postkontoret mot betaling av portokostnadene og en tilleggsavgift. Historien er betydelig mer komplisert enn dette, og interesserte anbefales disse tre artiklene.

I utgangspunktet ble tjenesten utført ved at frimerker ble klistret på sendingene. Ved Oslo postkontors avdeling for portonotering kom det på 1930-tallet i bruk en maskin som produserte angjeldende stempel. Det materialet jeg kjenner med dette stempellet, er utelukkende post fra kommunale etater, som naturlig nok var en storforbruker av portonotering. Stempellet er først og fremst sett på post fra Ligningsvesenet, men også fra Oslo Lysverker og Arbeidskontoret. Hvorvidt det overhodet finnes på post fra andre avsendere enn kommunale etater, kjenner jeg ikke til. At det ikke ble brukt på all brevpost som gikk gjennom portonoteringen, vises av at det samtidig eksisterte vanlige makuleringsstempler med P.N.

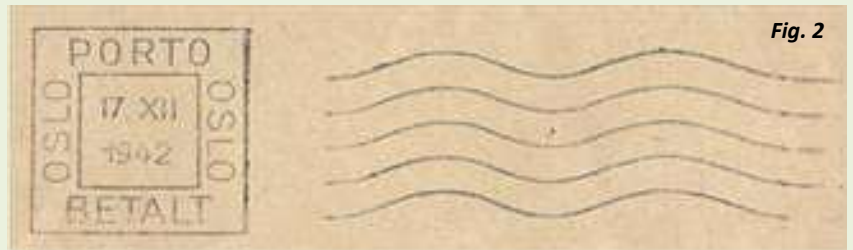

Fig. 2

Det er forøvrig et spørsmål om hvorvidt portonotering i vanlig forstand var det egentlige formålet med stempellet - se mer om dette nedenfor.

Bølgelinjene fremstår som ulike, men om en av dem snus på hodet, viser de seg å være like. Jeg legger til grunn at såvel bølgelinjene som selve rektangelet måtte kunne tas av i forbindelse med vedlikehold, og Kjell Åge har vist at i en periode i 1941 var bølgelinjene skiftet ut med V og pynteløv. Ved ny montering av bølgelinjene var det nok lett å sette platen inn motsatt av hva den var før. Selve rektangelet med tekst er ens, uansett bølgelinjer, men dato/årstall varierer. Dels er sifrene ulikt utformet, særlig 1-tall og 9-tall, og dels bytter dato og årstall plass. I fig. 3 og 4 ser vi dato/årstall med mindre sifre, og disse er innbyrdes ulikt utformet, samtidig som den ene altså har årstallet øverst.

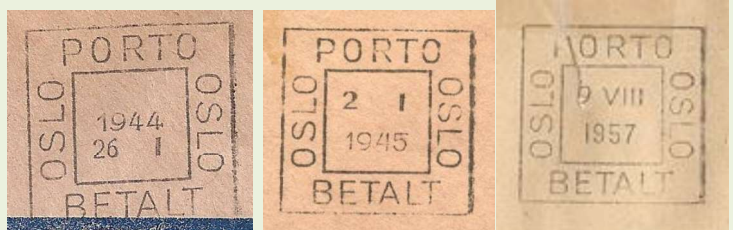

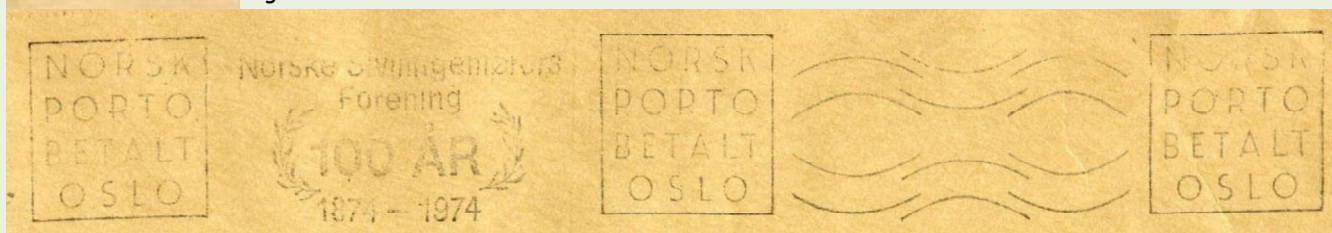
Fig. 3, 4 og 5

I Kjell Åges bok opplyses at tidligste observerte stempelavtrykk er fra 1938, men noen seneste observasjon er ikke anført. Bortsett fra ett har mine eksemplarer datoer fra 1942-43-44. Arvid har påvist at Postverkets portonoteringstjeneste opphørte f.o.m. 1. januar 1948, bortsett fra for postgiro. Imidlertid har jeg en konvolutt fra Oslo kommune, Ligningskontoret, med dette stempellet datert 9 VIII 1957, fig. 5. Jeg har forøvrig scan av tilsvarende konvolutt stempellet i 1961 - nå med årstallet øverst, fig. 6. (på neste side)

Fig. 6

Fig. 7

Tilsvarende betraktninger kan en gjøre vedrørende et annet maskinstempel som må være av noe nyere dato, selv om det ikke har dato i seg. Teksten er NORSK PORTO BETALT OSLO, fig. 7 (teksttillegget vedrørende "Norske sivilingeniørers forening" kurserte i september 1974). Akkurat dette er på en konvolutt fra Oslo Ligningskontor, mens maskinstempelet uten teksttillegg kjennes på post fra et forsikringsselskap og Postens Filatelitjeneste.

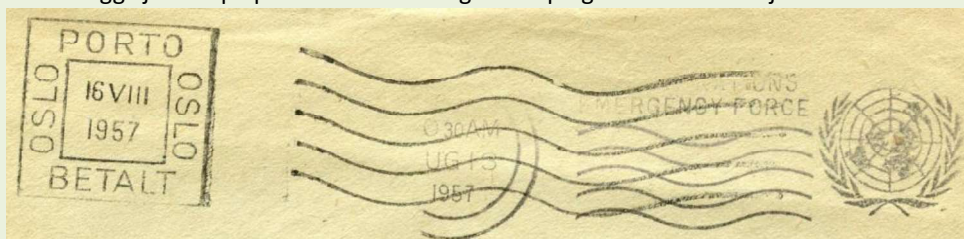

Fig. 8

Fig. 9

Det førstnevnte maskinstempelet ble også tatt i bruk på post fra norske FN-soldater. Fra en samlervenn har jeg fått scans av slike konvolutter stemplet i årene 1956, 1957 og 1961. Disse er utstyrt med ulike stempler fra "United Nations Emergency Force", alle daterte, og noen dager senere med "OSLO PORTO BETALT", se fig. 8. Jeg har ikke forutsetninger for å gå i dybden om brevene fra FN-styrkene, men nevner at allerede i 1956 var det på post fra FN-soldater i bruk et gummistempel, åpenbart modellert på maskinstempelet. Det er uten dato, men rammen rundt er den samme, fig. 9. Bruk av slikt stempel fortsatte utover 1960-tallet. Jeg har fått opplyst at ifølge Egil Thomassen finnes dette gummistempelet i 3 ulike størrelser. At det ble brukt gummistempel og maskinstempel mer eller mindre om hverandre, kan kanskje skyldes stor postmengde, eller stor slitasje på gummistemplene, eller?

Kilder: - Egen samling.

- Kjell Åge Johansen: Poststeder i Christiania Kristiania Oslo, eget forlag 2006.

- Direkte kommunikasjon med Kjell Åge Johansen.

- Arvid Løhre: Tre artikler om portonotering, Budstikka nr. 1 og 2/2016 og nr. 3/2017.

- Direkte kommunikasjon med Petter E. Pedersen.

P.S. Etter at ovenstående var sendt til redaktøren, ble jeg klar over et nytt aspekt ved stempelet OSLO PORTO BETALT. En rekke eksemplarer av Tjenestebrevkort 20, alle med påtrykt adresse Stadsfysikus i Oslo, er påført dette stempelet med dato 8.9.1952. Ingen av de eksemplarene jeg har sett, har fått utfylt skjemaet som er påtrykt baksiden, og en må gå ut fra at de ikke er postgått. TBK 20 er pålydende 15 øre, men fra 1.6.1952 var portoen 20 øre. Jeg kan ikke se dette på annen måte enn at stempelet i dette tilfellet har fungert som oppfrankering av en restbeholdning av Stadsfysikus' meldekort for nye sykdomstilfeller i Oslo.

Hvis redaktøren har plass, tilbyr jeg illustrasjon av kortets forside, fig. 10. *Tore Haga*

Fig. 10

I tre utgaver av «Tidsskrift for Krigs- og Feltpost» har jeg nylig tatt for meg feltposten til de norske styrkene i Finnmark under felttoget i 1944-45. Styrkene bestod av 2. Bergkompani og mannskapene til Militærmisjonen til Russland som kom fra Skottland, polititroppene som kom fra Sverige, og den sjømilitære kommandoen ved Marineavsnitt Kirkenes. I den nevnte artikkelserien ble det lagt spesiell vekt å dokumentere primærkildene og de ulike direktivene som gjaldt ved de ulike enhetene for sensur av posten. Tiden er nå moden for en kort oppsummering av hvordan sensuren ble praktisert med henvisning til et lite utvalg av sensurerte brev fra denne tiden.

1. Sensur av 2. Bergkompanis feltpost

Den 25. oktober 1944, samme dag som Kirkenes ble inntatt av de sovjetrussiske styrkene, ble det gitt ordre til at en Militærmisjon til Russland sammen med et kompani (2. Bergkompani) soldater skulle overføres fra Skottland via Murmansk til Norge for å kjempe sammen med russerne. Ordren kom fra Forsvarets Overkommando i London.

Operasjonen fikk navnet «Operation Crofter». Den overførte styrken bestod av i alt av 35 offiserer og 231 kvartermestere, sersjanter og menige og ble benevnt Force 138. Styrken var underlagt den britiske Scottish Command, som igjen var underlagt den allierte Overkommando - SHAEF (Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force).

Den 30. oktober gikk Force 138 om bord på H.M.S. «Berwick» som gikk i konvoi over Atlanteren og ankom Murmansk 6. november 1945. Mannskapene ble fraktet med biler av russerne fra Murmansk til Kirkenes hvor de ankom natt til 11. november 1944.

2. Bergkompani befant seg i Finnmark fra 11. november 1944 til 9. juni 1945. Kompaniet bestod av 13 offiserer og 220 sersjanter og menige.

Før avreisen fra Skottland mottok bergkompaniet en egen 'instruks for sensur av post i felt' som skulle benyttes under Finnmarksoppholdet. Instruksjonen var den samme som de allierte styrkene benyttet på kontinentet. Av innholdet fremgikk at under feltforhold måtte all utgående privat korrespondanse fra underoffiserer (sersjanter og korporaler) og menige sensureres av en offiser. Hver avdeling måtte ta ut en offiser eller evt. flere offiserer for sensur av militærposten. Innkommende post ble kun sensurert i den utstrekning det ble spesielt beordret. Offiserer sensurerte sine brev selv 'under iakttagelse av de samme regler som gjaldt for offiseren(e) som sensurerte mannskapenes brev'.

Brevkonvoluttene skulle leveres åpne til den offiseren som sensurerte brevene og ble først å gjenklebe av kontrollerende offiser etter sensurering. Det var viktig å påse at avdelingsstempler o.l. ikke var påstemplet konvoluttene, hverken i privat eller offisiell korrespondanse. Videre:

«Når den offiser som foretar sensureringen har forvisset seg om at korrespondansen ikke inneholder noe som strider mot bestemmelsene for sensur skriver han sitt navn med vanlig signatur ved slutten av brevet og på konvoluttens yterside i nedre venstre hjørne av konvoluttens på samme side som adressen. Initialer er ikke tilstrekkelig. Han lukker derpå konvolutt og sender den til den offiser som oppbevarer avdelingens sensurstempel til stempeling».

Sensurstemplene som ble benyttet av de britiske styrkene hadde egne numre, og stempler kunne ikke overføres fra en avdeling til en annen. Avdelingsstempelet skulle kun benyttes av sjefen for avdelingen, distriktet eller garnisonen som hadde fått det utlevert, eller av den offiser sjefen måtte ha utpekt til oppgaven. Stempelet måtte ikke stemples over noen del av adressen.

2. Bergkompani fikk utlevert et britisk sensurstempel av skjoldtype (Type A. 6) med tekst og nummer: 'Passed by Censor No. 11347' til bruk i Finnmark (Fig. 1 og Fig. 2).

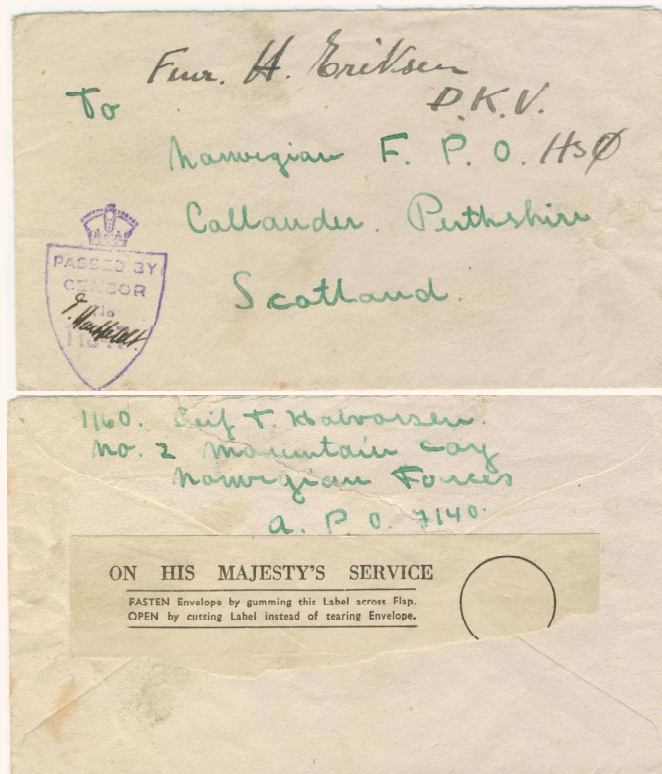

Fig. 1. Udatert, ufrankert feltpostbrev fra avsender 1160. Leif T. Halvorsen, No. 2 Mountain Coy (2. Bergkompani!), Norwegian Forces. A.P.O. 7140. Brevet er stemplet med kompaniets britiske sensurstempel av skjoldtype (Type A. 6) 'Passed by Censor No. 11347' og påført full signatur fra den sensurerende postoffiser, løytnant Huitfeldt, på framsiden av konvoluttens. Konvoluttens er lukket med 'On his majesty's service' lukningsstrimmel. Brevet er adressert til fenrik H. Eriksen, Hærens Skole- og Øvelsesavdeling (H. S. Ø.) Distriktskommando Vest (D.K.V.) og sendt via det norske feltpostkontor i Scotland. Brevet er fraktet med militært fartøy til Murmansk og med konvoi derfra til Scotland. Legg merke til plassering av avdelingens sensurstempel og den fulle signaturen til avdelingens sensurerende postoffiser i henhold til instruksjonen.

Etter at Bernt Balchen hadde startet sine regelmessige flyvninger til Finnmark (Høybuktmoen ved Kirkenes) med post og forsyninger i februar 1945 ble omtrent all post til de britiske øyer sendt over Sverige og var å betrakte som kurerpost til Militærattacheen i Stockholm. Som sikkerhetsforanstaltning ble det utenpå hver postpakke som skulle til U. K. skrevet: «Må ikke over svensk postvesen. Benytt kurer». Denne påskriften ble konsekvent gjennomført med store og tydelige bokstaver i rødt eller blått når denne hurtigere forsendelsesveien ble benyttet. Likevel, selv om kompaniets brev som ble sendt med Bernt Balchens kurerflyvninger via Sverige ikke skulle postlegges der men videresendes i lukket sekk til Storbritannia, er det bevart noe

korrespondanse (i alle fall ett brev!) som viser at brev er blitt tatt ut av sekken og frankert med svenske frimerker og stemplet ved den militære postsentralen i Stockholm før videresending med kurerflyvning til Storbritannia (Fig. 2).

Fig. 2. Britisk militært kortbrev fra norsk soldat (no 2623) i 2. Bergkompani med adresse No. 2 Mountain Coy, Norwegian Forces. A.P.O. 7140, stasjonert i Finnmark. Brevet er stemplet med kompaniets britiske sensurstempel av skjoldtype (Type A. 6) 'Passed by Censor No. 11347' og den fulle signaturen til avdelingens sensurerende postoffiser, løytnant Sverre Næss, på framsiden under sensurstempelet og på klaffen (siste side) av konvolutten – se røde piler (jfr. Instruksen). Brevet er adressert til sersjant Aasland, Norwegian Indep. Para. Coy., Norw. Brig., Norw. Forces. Brevet er datert (innhold) Finnmark 22. februar 1945 og sendt med en av Bernt Balchens kurerflyvninger fra Kirkenes (eneste flyplass i Finnmark hvor Balchens Dakota fly kunne lande i februar/mars måned) til Kallax i Sverige og videre med jernbane til Stockholm. Kurerposten er åpnet ved den militære postsentralen i Stockholm, frankert med 2 x 20 øre Kong Gustav, og stemplet 'STOCKHOLM A 11 20-3-1945. Fra Stockholm er brevet videresendt med kurerflyvning til Storbritannia og her kontrollert og påført Britisk kontrollstrimmel «Opened by examiner 1917 'P. C. 90 (type 2)», som ble benyttet på utenlandsposten. Brevet er ankomststemplet ved feltpostkontoret til de Norske styrkene i Skottland ('Field post office, Norwegian Army') 7. april 1945.

Genuine feltpostbrev fra soldater tilhørende 2. Bergkompani som er sensurert i Finnmark er svært sjeldne og kan telles på en hånd.

2. Sensur av polititroppenes korrespondanse

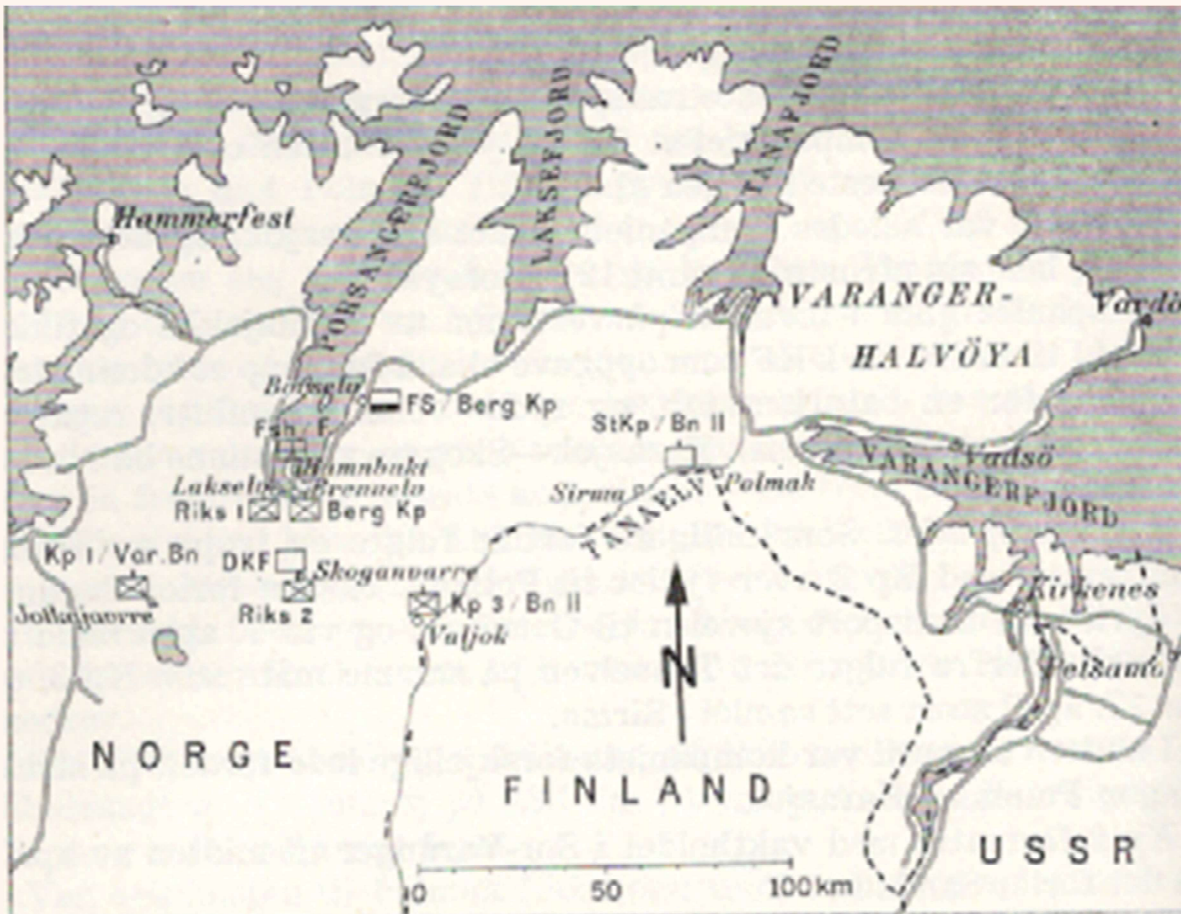
De norske polititroppene som deltok i operasjonene i Finnmark var utdannet i Sverige i perioden 1943-45 og besto av 2 Rikspolitikompanier og tropper fra 2 Feltbataljoner av Reservepolitiet. Polititroppene ankom luftveien i januar - mars og via landeveien fra Karesuando til Kautokeino i april. Med unntak av 450 mann og 100 hester som ble satt inn i Finnmark via landeveien var det 10 amerikanske Dakota-fly, stasjonert ved Kallax flyplass i Luleå, som fraktet storparten av de norske soldatene (polititroppene) og forsyninger inn fra Sverige, i alt 860 mann.

La det med en gang være sagt: det er svært lite av polititroppenes korrespondanse som er blitt bevart. Spesielt fra den første tiden av polititroppenes operasjoner i Finnmark, dvs. fra februar til utgangen av april 1945, er det få brev som er kjent

og analysert. Situasjonen er noe bedre i den etterfølgende perioden, etter at London i april 1945 hadde opprettet et militært postkontrollkontor (postkontrollkontor no. 5) med eget direktiv og egne kontrollører for kontroll av den militære og sivile korrespondansen i fylket (se nedenfor). Årsaken til at det er kjent noen flere brev fra perioden etter tyskernes kapitulasjon er trolig at styrkene i mai/juni 1945 var stasjonære og hadde nok med tid til å skrive brev hjem. En konkurrerende årsak kan være at det militære postkontrollkontoret benyttet seg av en base-sensur av brevene med bl.a. egne, trykte og mer iøynefallende lukkeremser som har gjort brevene fra denne siste perioden mer pittoreske og bevaringsverdige (?) (for noen).

Før avreisen til Finnmark ble Rikspolitikompaniene og reservepolitibataljonenes personell gitt en felles postadresse i Sverige for samtlige avdelinger, Postboks 7304, Stockholm. De ulike kompaniene ble også gitt avdelingsnumre som skulle opprettholdes under Finnmarksoppholdet.

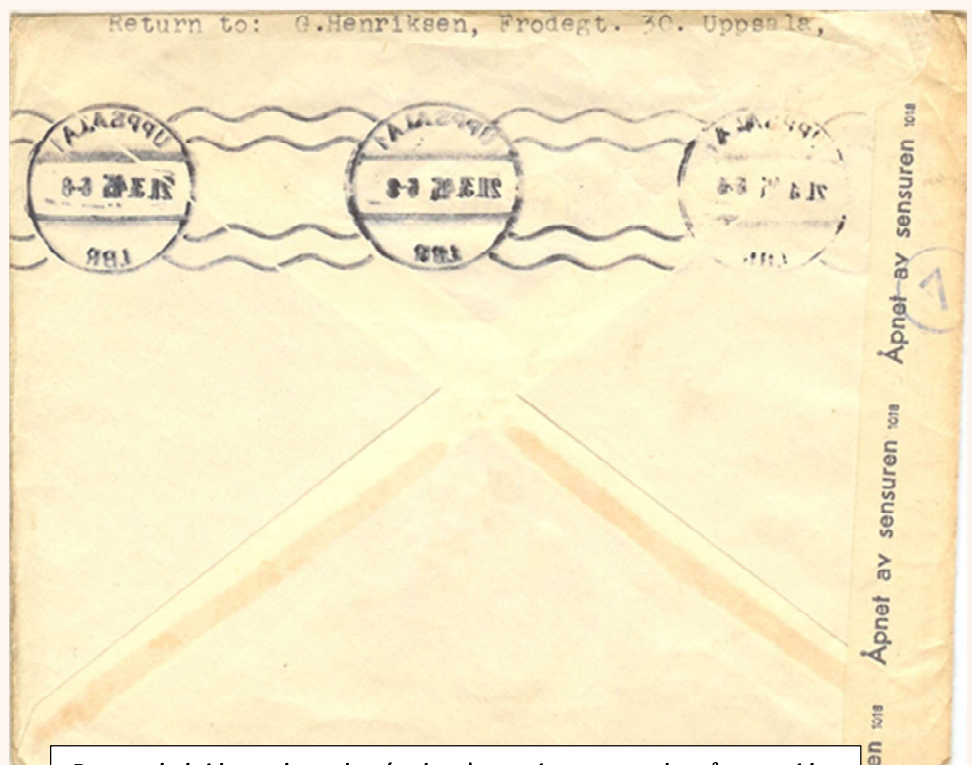
Rikspolitikompani 1 ble gitt avd. nr. 512, Rikspolitikompani 2 avd.nr. 427, Reservepoliti bataljon II /Kompani 2, 3, og 5 avd.nr. 266, Feltsykehus 1 (F) avd.nr. 245. Noen nye avdelingsnumre tilkom etter at troppene var blitt godt plassert i Finnmark. Distriktskommando Finnmark fikk avd.nr. 961, Radio- og sambandsavdelingen avd.nr. 550, Etterforsyningsavdelingen (Magasinet) avd.nr. 339 og Marinen avd.nr. 907.

Lokalisering av styrkene i Finnmark pr. 15. april etter at troppene var forflyttet til Skoganvarreområdet. Kartet er viktig for å kunne dokumentere forsendelsesvei og forsendelsesmåte av posten til mannskapene i de ulike avdelingene.

Brev som mannskapene mottok hjemmefra ble alle adressert til Postboks 7304, Stockholm.

I den første tiden - fra ultimo januar til primo mai 1945 - ble brevene sensurert ved den militære postsentralen i Stockholm. Her ble benyttet postsentralens sensurremse 'Åpnet av sensuren 1018'. Etter at det ble opprettet base-kontroll av all utgående militærpost fra Finnmark, ble ikke brevene til troppene lenger sensurert i Sverige. Det gjaldt også posten som gikk via Postkontoret til den Norske Legasjonen (N.L.) etter at dette kontoret ble opprettet pr. 15. mai 1945.

Dette er baksiden av konvolutt (og brev) som vises og omtales på neste side

Uppsala den 20.3.45.

Kjæreste Rolfemann !

Det høres valkert ut, gjør det ikke? Men det kanskje tar bort litt av effekten ved at det er skrevet med maskin. Dog, der gives en forklaring til alt, og til dette kan sies at min fyllepenn ikke er i orden, så det er nöden som tvinger mig til å benytte maskinen.

Takk skal du ha for kort og hilsen. Förstax nevnte kom som en stor overraskelse, da jeg trodde at alle andre individer enn Inga var luft for dig. Men der kan du se hvor lite jeg egentlig kjenner til Rolf Christopher. Som du vet kjære venn, så er jeg et meget tankefullt menneske- ja, d.v.s. at jeg

Åpnet av sensuren 1018
Åpnet av sensuren 1018
Åpnet av sensur

Herr Rolf C. Lund reg.nr. 14036
Avd. 427.
Postbox 7304

STOCKHOLM

å få tak i hvert manneben som kommer hit. Oi,oi, jeg husker ikke på at dette skal gjennom censur. Det er vel best jeg snur om på et annet blad, eller i hvertfall går over til neste side.

det vært når det gjelø
ret, har jeg sagt
jeg ikke er vide-
lite kivistegn.
Lille Kollekti-
Kari har rått et
sig selv. Hvis
dere møtes, ad.
ansvar, ikke
vet sannelig ikke
begynder nesen også
en blir mindre og
er bare å si at
for jeg tåler
slik at jeg prøver

Fig. 3. Brev frankert med 2 x 10 øre Kong Gustav stemplet Uppsala 21.3.45, adressert til Herr Rolf Lund, Reg. nr. 14036, adv. 427 (Rikspolitikompani 2) med postadresse 'Postbox 7304 Stockholm'. Adressaten var i mars 1945 ankommet Skoganvarre etter at oberst Dahl hadde samlet de norske troppene i dette området. Brevet er kontrollert av kontrollør 7 (sirkelstempel på baksiden av konvolutten) ved den militære postsentralen i Stockholm og påført postsentralens sensurremse 'Åpnet av sensuren 1018'. Brevet er sendt med jernbane til Luleå og med fly fra Kallax (Balchens flyvninger) til Høybuktnoen ved Kirkenes og langs forsyningslinjen fra Kirkenes til Gornitak (motorskøyte) og videre landeveien til Polmak, på elve-isen opp Tanadalen til Valjok og herfra over fjellet til Skoganvarre. Rikspolitikompani 2 var stasjonert ved Øvrevann i Skoganvarre fra 10. mars til 27. mai 1945.

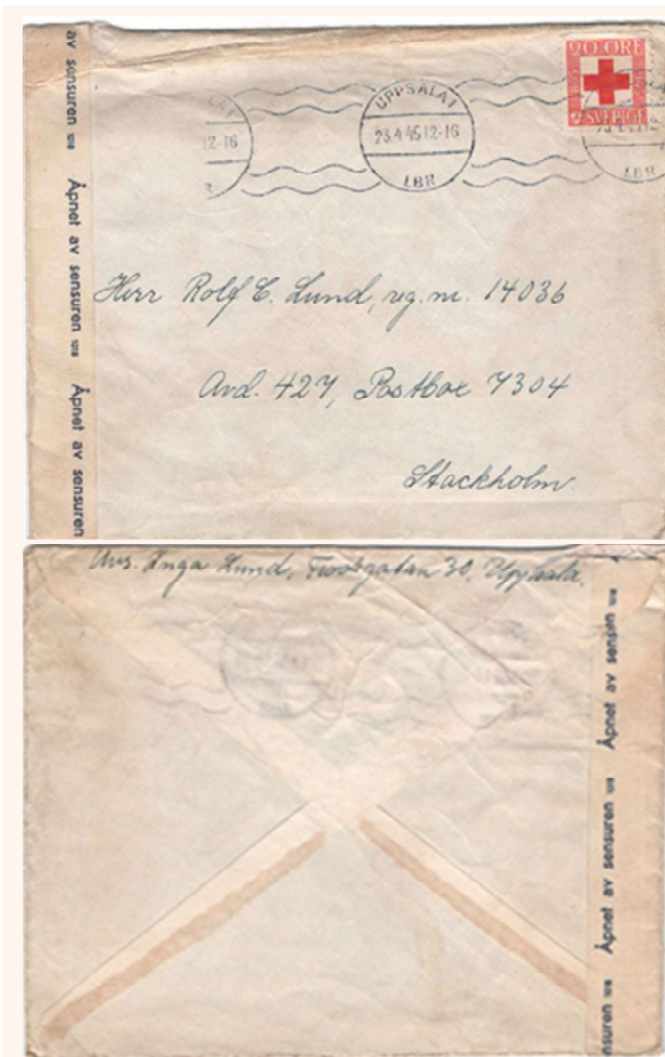

Fig. 4. Brev frankert med 20 øre svensk frimerke stemplet Uppsala 23.4.45, adressert til Herr Rolf Lund, Reg. nr. 14036, avd. 427 (Rikspolitikompani 2) med postadresse 'Postbox 7304 Stockholm'. I april 1945 hadde menig Lund ankommet Skoganvarre etter sammendragning av de norske troppene i området. Brevet er kontrollert ved den militære postsentralen i Stockholm og påført postsentralens sensur-lukkeremse 'Åpnet av sensuren 1018'. Brevet er sendt med jernbane til Luleå og med fly fra Kallax (Balchens flyvninger) til Høybukta ved Kirkenes. Fra Kirkenes er brevet fraktet med motorskøyte til Børselv som var den regulære forsyningslinjen fra Kirkenes til Skoganvarre-området etter 3. april 1945. (Forsyningsveien via isen på Tanaelv var ikke lenger mulig). Fra Børselv er brevet fraktet med militær kurer til forlegningen ved Øvrevann i Skoganvarre, hvor Rikspolitikompani 2 og menig Rolf Lund var forlagt.

Når det gjaldt kontrollen og sensuren av utgående post fra polititroppene og de militære styrkene ved Distriktskommando Finnmark (DKF) i tiden før tyskernes kapitulasjon, var den i all hovedsak lik den som gjaldt for 2. Bergkompani. Polititroppene og de lokale styrkene av Varanger bataljon og pionerkompaniene under DKF manglet imidlertid sensurstempler, og kravene til avsenderpåkryft og kontrollørens signatur avvek derfor i noen detaljer. Brev fra menige og underoffiserer skulle forsynes med avsenderens fulle navn, nummer og feltpostadresse nederst på siste ark og bak på konvolutten. For post til det befrierte Norge og til Sverige skulle offiseren som foretok sensuren påtegne brevets siste side og konvolutten nederst til venstre med sine initialer. Følgelig var det ikke nødvendig med full signatur fra postoffiseren. For post til England og Amerika skulle imidlertid sensor påtegne brevets siste side med sitt fulle navn og konvolutten med sine initialer.

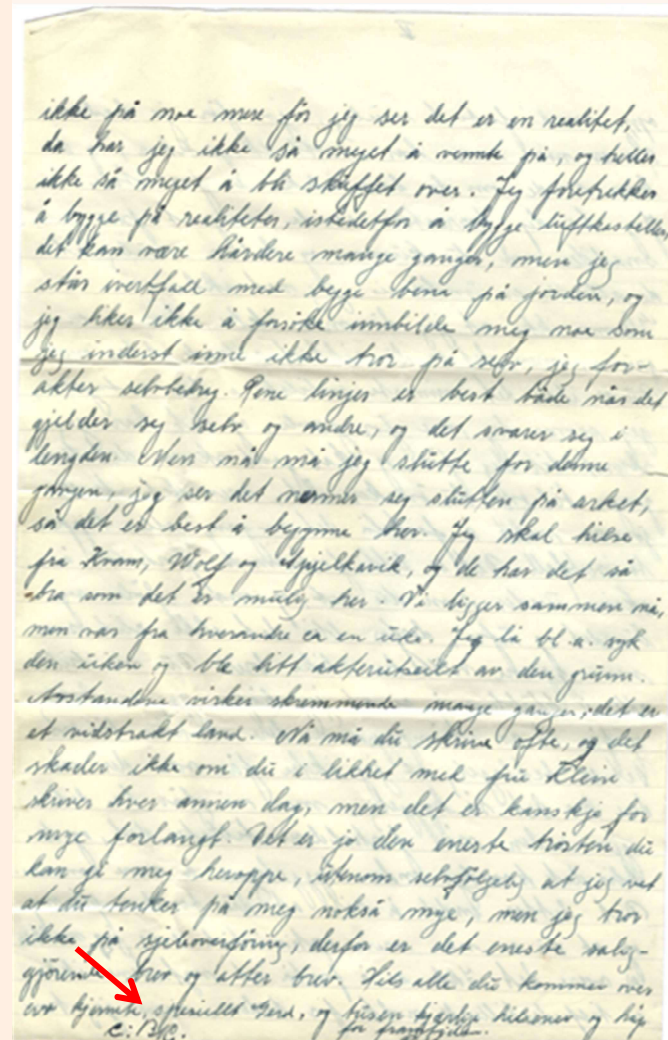

Fig. 5. Brev med innhold fra menig Rolf Lund, avd. 427 (Rikspolitikompani 2) 2. tropp, datert Norge 1/3-1945. Rikspolitikompani 2 ankom Kirkenes med fly i dagene 25. januar til 2. februar og ble etter ankomst forlagt ved Strand og Sandnes utenfor Kirkenes. Allerede 26. januar ble et lag av kompaniet sendt fram mot Skoganvarre med sikrings- og oppklaringsoppdrag.

Billedteksten fortsetter øverst neste spalte

12. februar fikk resten av kompaniet marsjordre mot Skoganvarre. Hele kompaniet hadde nådd Skoganvarre 10 mars. Brevet er skrevet 1. mars mens kompaniet var på marsj fra Valjok til Skoganvarre. Konvolutten er påført feltpost med blyant og innholdet er kontrollert av avdelingens postoffiser som har påført sine initialer 'C: BR' nederst til venstre på konvoluttens forside og på siste ark av brevinnholdet (se fargede piler) i henhold til instruksens punkt 7. Brevet er blitt befordret med militær kurer i forsyningslinjen fra Skoganvarre til Valjok, videre på elve-isen ned Tanadalen til Polmak og Gornitak og herfra med motorskøyte til Kirkenes. Fra Kirkenes er brevet sendt med en av oberst Balchens kurerflyvninger til Kallax flyplass utenfor Luleå og med jernbane til Stockholm. Brevet er frankert med svenske frimerker (2 x 20 øre) ved ostkontoret til den Norske Legasjonen (N.L.) i Stockholm og stemplet 'STOCKHOLM 1 Avg. LBR. 17-3-1945' før utsendelse til adressaten i Uppsala.

Brevet tilhører John Torstad.

London kommer på banen

I skriv av 26. mars 1945 fra Forsvarets Overkommando ble meddelt at det skulle opprettes et postkontrollkontor i Finnmark (postkontrollkontor nr. 5) og at kaptein Steffen Gran ble beordret til Finnmark som sjef for kontrollen. Steffen Gran ankom Kirkenes med april-konvoien og innkvarterte seg i Sandnes.

Opprettelsen av det militære postkontrollkontoret representerte en betydelig innskjerping av kontrollen i forhold til hvordan den foregikk tidligere.

I tillegg til avdelingskontroll ('Unit censorship') ble det nå også innført basekontroll ('Base censorship') av posten. Dette var i overensstemmelse med Supreme Commander Allied Expeditionary Force (SCAEF) sine direktiver for post- og telegramkontrollen under krigen i Nord-Europa, slik den fungerte under SCAEF's overoppsyn. Samtidig ble Distriktskommandoen gjort oppmerksom på at de britiske bestemmelser om at en offiserers post ikke skulle være gjenstand for kontroll ved 'Unit Censorship' (avdelingssensur) men kun ved 'Base Censorship' (basesensuren), ikke gjaldt for de norske styrkene

«da en må regne med at ikke alt vårt befal ute og hjemme har den nødvendige forståelse av behovet for sikkerhet, og da det kan ta en tid før et norsk 'Base Censorship' kan komme i virksomhet, har en funnet å burde åpne adgang til også å bestemme at offiserers post skal være gjenstand for sensur ved 'Unit Censorship'».

Av Steffen Gran sine 14.daglige rapporter over virksomheten ved postkontrollkontor nr. 5 fremgår at postkontrollkontoret fra slutten av mai var oppdelt i to filialer; en basekontrollstasjon var lokalisert i Skoganvarre/Banak i vest og en i Sandnes utenfor Kirkenes i øst. Hver basestasjon ble betjent av hver sin postkontrollør. Fenrik With var postoffiser ved basekontrollen i Skoganvarre og benyttet lukkeremse med kontrollørnummer 710, mens kaptein Steffen Gran var postoffiser ved basekontrollen i Sandnes utenfor Kirkenes og benyttet lukkeremse med kontrollørnummer 709.

Før jeg begir meg inn på en beskrivelse av enkelte brev fra politroppenes korrespondanse fra tiden etter tyskernes kapitulasjon, er det nødvendig å legge til et par-tre faktaopplysninger.

Den 11. mai 1945 ble det åpnet adgang for mannskapene å sende brev til hele Norge. Brevene skulle fortsatt kontrolleres ved avdelingene (avdelingskontroll) og basekontrollen etter gjeldende instruks.

Den 14. mai opphørte avdelingskontrollen ved alle avdelinger forlagt østenfor Tana. Post til utlandet skulle passere postoffiseren ved basekontrollen i Sandnes (kontrollør nr. 709). Avdelingens navn samt forlegningsted kunne nå oppgis på utenlands – så vel som innenlands korrespondanse. Mannskapene måtte oppgi tydelig avsenderadresse. For personell forlagt vestenfor Tana elv, skulle fortsatt de tidligere bestemmelser om både avdelings- og basekontroll gjelde.

Den 23. mai var Banak flyplass ferdig utbedret til å ta imot Bernt Balchens Dakotaer. Fra nå av ble det foretatt regelmessige flyvninger fra Kallax til Banak med post og forsyninger til Distriktskommandoen og troppene. I tillegg gikk ukentlige til 14.daglige flyvninger til Høybuktkmoen utenfor Kirkenes.

Så langt er registrert 12 brev kontrollert av postkontrollør 709 (Steffen Gran) ved basekontrollen i Sandnes og 5 brev kontrollert av postkontrollør 710 (fenrik With) ved basekontrollen i Skoganvarre/Banak.

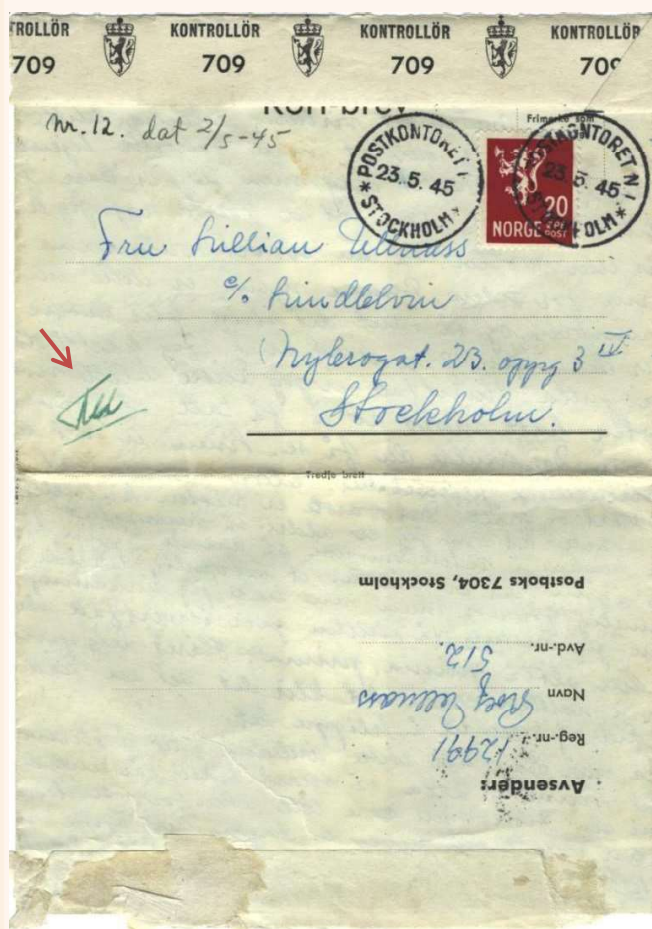

Fig. 6. Trykt militært kortbrev fra Postboks 7304, Stockholm, med tekst «Frankeres som vanlig brev» på forsiden og «Avsender: Postboks 7304, Stockholm» på baksiden. Brevet er datert 2/5-45 og avsender er norsk politisoldat nr. 12991, menig Rolf Ullnæss, avdeling 512 (Rikspoliti kompani 1). Kortbrevet er adressert til Lillian Ullnæss i Stockholm. Rikspolitikompani 1 var i mai 1945 forlagt i Olderfjord. Her er brevet blitt sensurert av avdelingens postoffiser som har påført sine initialer med grønt blekk på kortbrevets forside nede til venstre (se rød pil), men ikke på baksiden (siste side) slik instruksjonen foreskrev. Etter at brevet er blitt sensurert ved avdelingen, er det sendt med kurer (skøyte fra Børselv) til Kirkenes og kontrollert av postkontrolløffiseren ved basekontrollen her påført sensur lukkeremse 'ÅPNET AV KONTROLLØR 709' - kaptein Steffen Gran - som var stasjonert ved den militære basekontrollen i Sandnes.

Forts. neste side

Fig. 6 (forrige side) fortsatt:

Fra Kirkenes med fly (oberst Balchens flyvninger) fra Høybuktkmoen til Kallax og videre med jernbane eller ABA postfly til Stockholm. I Stockholm er brevet postbehandlet ved Postkontoret til den Norske Legasjonen (N.L.), påsatt 20 øre løve III (NK 246), og stemplet 'POSTKONTORET N. L., STOCKHOLM den 23.5.45' før videreforsendelse til adressaten i Stockholm.

Fig. 7. Militært kortbrev (britisk) fra fenrik Rolf Jacobsen ved avd. 339, P.B. 7304 Stockholm, Kirkenes, datert 13. mai 1945, adressert til Mrs. Dagny Rytter, London. Avd. 339, P.B. 7304 Stockholm var den offisielle adressen til

Etterforsyningsavdelingen (Magasinet) til Distriktskommando Finnmark. Avdelingen var forlagt ved Sandnes utenfor Kirkenes. Brevet er innlevert etter at avdelingskontrollen av post 'øst for Tana' opphørte (14. mai!) og er følgelig uten avdelingssensur, men er kontrollert og påført lukkeremse 'ÅPNET AV KONTROLLØR 709' – kaptein Steffen Gran - ved det militære postkontroll-kontoret i Kirkenes (basekontrollen i Sandnes) før forsendelse med en av oberst Balchens Dakotaer fra Høybuktkmoen til Kallax. Fra Kallax med jernbane eller ABA flytransport til Stockholm hvor brevet er postbehandlet ved den Norske Legasjonens postkontor i Stockholm (NL), frankert med norske frimerker (10 + 30 øre; 40 øres porto for luftpost) og stemplet 'POSTKONTORET N. L. STOCKHOLM 24.5.45' før flytransport videre til Storbritannia.

Brevet er ankomst-stemplet i London, men omadressert til Oslo og ankomst-stemplet her 'OSLO SOLLI 17. VII. 45'.

Fig. 8. Brev fra sersjant Kjell Stokstad, Kirkenes, til sin hustru Margaretha Stokstad i Stockholm. Sersjant Stokstad kom til Finnmark med polititroppene i januar 1945 og ble utplassert ved Marinehospitalet i Kirkenes. Brevet er forsynt med ovalt gummistempel «KONTROLLERT NR. 709 med riksvåpen» som antas å ha blitt benyttet ved basekontrollen i Sandnes. Brevet er flytransportert til Kallax og videresendt til Stockholm hvor det er postbehandlet ved Det norske postkontoret N. L. 15.6.45 og videresendt adressaten. Dette er eneste kjente forsendelse fra Finnmark med dette gummistempelet.

Fig. 9. Trykt kortbrev med rubrikk for frankatur med tekst «Frankeres som vanlig brev» og på baksiden «Avsender: Postboks 7304, Stockholm». Som var felles postadresse for alle avdelingene i Finnmark - opprettet av den Kgl. Norske legasjon (NL) i Stockholm. Brevet er datert 18. mai og adressert til Stockholm. Avsender er politisoldat nr. 3147, avdeling 427 (Rikspoliti kompani 2) og adressaten er Eivor Søderman, som var 'revolver-Harrys' (Harry Søderman) datter. Rikspolitikompani 2 var i mai forlagt ved Nedrevatn (mellom Lakselv og Skoganvarre). Brevet er sensurert av avdelingens postoffiser som har påført sine initialer med blå blyant på kortbrevets forside (nederst til venstre) og bakside (siste side) (se røde piler). Dette er helt i overensstemmelse med gjeldende regler for avdelingssensur av brev avsendt fra de vestre deler av fylke, hvor avdelingskontrollen ble opprettholdt etter 14. mai! Brevet er blitt gransket og påsatt lukkeremse 'ÅPNET AV KONTROLLØR 710 - fenrik D. With - ved det militære basekontrollen i Skoganvarre. Brevet er sendt med fly (oberst Balchens flyvninger) fra Banak flyplass (Lakselv) til Kallax og videre med jernbane eller ABA postfly til Stockholm. Her er brevet postbehandlet ved Postkontoret til den Norske Legasjonen (N.L.), påsatt 20 øre løve III (NK 246), og stemplet 'POSTKONTORET N. L., STOCKHOLM 26.5.45' før utsendelse til adressaten i Stockholm.

3. Sensur av militærposten ved Marineavsnitt Kirkenes

Fem offiserer og 4 underoffiserer (kvartermestere) og 1 menig fulgte med 'Operasjon Crofter' til Finnmark i november 1944 med oppdrag å bygge opp en sjømilitær enhet - Marineavsnitt Kirkenes - som skulle ivareta operasjoner og patruljering av kysten i Finnmark i krigens slutfase. Senere ble to norske korvetter - gitt i gave av britene - og tre minesvepere også dirigert til operasjoner i Finnmark. Senere ble 'kystvakter' og kystartillerier på Varangerhalvøya også bemannet med soldater fra Politroppene og Varanger bataljon og underlagt Marineavsnittet.

Den sjømilitære enheten mottok sitt eget direktiv for sensur av den sjømilitære posten, datert London 17. april 1945. Av direktivet fremgikk at all privat korrespondanse fra Sjøforsvarets personell skulle underkastes postkontroll, og at en offiser ved hver Marinekommando, oppnevnt av M. K.- M.

sjefen, en offiser ved hvert Marineavsnitt, oppnevnt av A.-sjefen og en offiser ved hvert tjenestested, som kunne være fartøy, festning, eller kontrollhavn, fungerte som kontrollører (postoffiserer). Brevene ble innlevert i frankert, åpen konvolutt til postoffiseren som kontrollerte brevsakene, forseglede konvoluttene, satte på poststempel og sin signatur og la dem i dobbel postsekk, som begge ble forseglede. Kontrollstempel skulle settes på konvoluttens - telegrammets - nedre, venstre hjørne og avstemplingen skulle være tydelig signert. Ytre sekk forsyntes med merkelapp adressert til Postsorteringskontoret, mens indre sekk forsyntes med merkelapp påskrevet: «Kontrollert post fra (tjenestestedets navn) til videre befordring». Merkelappene ble datert og signert av postoffiseren. Ved mindre tjenestesteder hvor det vanskelig kunne oppnevnes særskilt postoffiser, skulle postkontrollen foretas ved nærmeste sjømilitære tjenestested med fast postoffiser.

Det er registrert 5 konvolutter med dette sjeldne sensurstempelet.

Fig. 10. Konvolutt med 'tombstone' sensurstempel med tekst «Sjøsøforsvars postkontroll», kontrollert og signert av «S. Andersen H. K. 6. Båtsfj.» Sensurstempelet er ett av fem eksemplarer som ble utlevert til Marineavsnitt Kirkenes i april 1945 til bruk for de sjømilitære styrkene i Finnmark.

Da tyskerne trakk seg tilbake fra Øst-Finnmark var de kommet i alvorlig tidsnød i forhold til de fremrykkende russiske troppene. I Båtsfjord rakk tyskerne å brenne bare 10 % av bygningsmassen før de måtte trekke seg tilbake videre vestover. Båtsfjord ble en viktig base for M. A. K. sine operasjoner i Finnmark våren og sommeren 1945. Allerede i mars 1945 ble opprettet et havnekontrollkontor i Båtsfjord underlagt Marineavsnitt Kirkenes.

Fenrik Søren Andersen fra Porsgrunn ankom med polititroppene til Finnmark i januar 1945 og ble utplassert som stasjonens havnekontrolloffiser (havnekontrollkontor nr. 6). Konvolutten med sensurstempel og Søren Andersen sin signatur bekrefter at fenrik Andersen også var stedets postoffiser. Ifølge instruksen av 17. april var han bemyndiget til å sensurere såvel egne som andres utgående brev fra offiserer og menige som visiterte stasjonen.

Havnekontrollkontoret i Båtsfjord hadde også overoppsynet med to kystvaktstasjoner i Makkaur (i funksjon fra 23. april) og på Slettnes (i funksjon fra 6. april) på Varangerhalvøya. Disse ble nedlagt henholdsvis 13. juni og 22. juli. Havnekontrollkontoret i Båtsfjord ble nedlagt 23. juli 1945. Fire dager senere ble fenrik Andersen overflyttet til Marinekommando Nord i Tromsø.

Kilder:

- Berg, Kåre. 1983. De norske polititroppene i Sverige 1943 - 1945. Forsvarsdepartementets presse- og informasjonsavdeling.
- Borge, Paul H. F. & Hofsbro, Thor. 2005. Norske Polititropper i Sverige / Norge 1943 – 1945. Operasjonene i Norge 1944 – 1945. Veteranforeningens Historielag, mars 2005.
- Krigs- og Feltpostforeningen 2002. Den Norske Militære Postsentralen i Sverige og Postkontoret N. L. Stockholm 1944-1945. Artikkelsamling nr. 3.
- Riksarkivet. Arkivenhet RA/RAFA – 4978 – Forsvaret. Distriktskommando Finnmark. DKF/AKF/NMMR /D/L0040/0004 «III. Post, telefon, telegraf, presse, radio, sensur». /D/L0049 «Skriv/ korrespondanse vedr. Forhandlinger med russerne, dagbok, avisutklipp, krigsrapporter, t refning mm». /D/L0051/L0052 «Radio, telegraf, post, feltpost, sambandsmidler, kvitteringer». /D/L0065 «Operasjon Crofter. Den norske militærmisjonen til Russland etc.»
- Riksarkivet. Arkivenhet RA/RAFA – 1992/1/D/Da/L0001/0008 «Instrukser. Sambandsordre. Post og telegramkontroll for befrierte deler av Finnmark. Krigspostreglement for Sjøforsvaret».
- Riksarkivet. Arkivenhet RA/S- 4872/D/Db/Dbb/L0007/0001 «Postkontoret N. L. i Stockholm under okkupasjonen»
- Sandvik, Harald. 1975. Frigjøringen av Finnmark 1944-1945. Forsvarets krigshistoriske avdeling. Gyldendal Norsk Forlag.
- Schumacher, Trond. 2017. Feltposten til 2. Bergkompani i Finnmark 1944-45. Tidsskrift for krigs- og feltpost 2017 (3): 4-13.
- Schumacher, Trond. 2017. Den sjømilitære postkontrollen ved Marineavsnitt Kirkenes (M. A. K.) i 1945. Tidsskrift for krigs- og feltpost 2017 (4): 5-14.
- Schumacher, Trond. 2018. Postkontroll av sivil innenlandspost i de befrierte deler av Finnmark i 1944-45. Budstikka 23 (1): 16-20.
- Schumacher, Trond. 2018. Kontroll og forsendelse av feltposten til polititroppene i Finnmark 1945 – Del 1. Tidsskrift for krigs- og feltpost 2018 (1): 4-11.
- Schumacher, Trond. 2018. Kontroll og forsendelse av feltposten til polititroppene i Finnmark 1945 – Del 2. Tidsskrift for krigs- og feltpost 2018 (2): 4-20.
- Søderman, Harry. 1946. Polititroppene i Sverige. S kandinavisk melloms spill. Gyldendal Norsk Forlag.
- Sør-Varanger Historielag 1997. Sør-Varanger under 2. verdenskrig. Arena i stormaktskonflikt. Dagfinn Hansens Trykkeri A/S. 9901 Kirkenes.

Fortsettelse fra Budstikka nr 1, 2018, side 23.

7. Enchen Berte Salvesdatter Boet paa Gaarden i 30 Aar, haver en Søn nafnl: Niels Aslagsen gl: 19 Aar, ei enrollered, bruges til at före Posten.

Opsidderne paa denne Gaard fører Posten paa Nordre Kanten til Siere i Stavanger Leen, over Siere Aaen omtrent $\frac{1}{4}$ Miil; og Öster til Löland $\frac{1}{2}$ Miil Landveigs ellers er disse opsidder i nogenledes god tilstand.

Her af merches, de ere 7 som fører Posten, neml: hver Sin uge; og om endskiönt disse alle ere og i mange Aar kand være beqveme til Postens förelse, saa haver de dog i ald den tid frie holdet 7 drenge som er Tvert imod Hans Kongl Maits allernaadigste udgangne Skatte forordning, neml: at paa en Postgaard bör iche holdes frie meer end 1 Postdrengh hvilche da hver 9de og 12 aar ligesom en anden Soldat bör aflöses og derefter være frie for Hans Maits Tieniste. Thi ellers Skeer Hans Maits stor afgang ved LandMillitier, og de bæste folch opholder og Skiuler Sig under Postens försel, som da videre ved alle disse efter fölgende gaarder udj mit anfortroede Amt Ligeledes skal befindes; hvilchet ieg formeener bör at Remederes helst som Sies at hver Postbunde ei Rider med Posten lengere end $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{2}$, Ja i de höieste 1 Mil, som er god vei, og aldtid fremkommeende, uden om Vinteren naar meenföre, med megen Snee, og Jis tilfalder, som kand give Een lide hinder ligesom i Beltet undertiden Skeer.

Löeland Skylder 2 huder bruges af 3de opsiddere

1. Gunder Michalsen gl: 38 Aar boet paa Gaarden i 9 Aar. ei været tegned til Soldat, haver ingen Søn og ingen Tieniste dreng.
2. Aanon Tollefsen gl: 24 Aar boet paa gaarden i 2 $\frac{1}{2}$ Aar ei været tegned til Soldat, haver ingen Søn og ingen Tieniste dreng men fører self Posten
3. Ole Bergersen gl: 21 Aar beboet gaarden i 3 Aar ei været tegned til Soldat, haver ingen Søn, og ingen Tieniste dreng. fører self Posten

Posten föres fra denne Gaard paa Nordre kandten til Bircheland i Siirdal $\frac{1}{2}$ Mil, og paa östre Kandten til Öysæd i Gyland Sogn Ligeledes $\frac{1}{2}$ Miil alt Landvers. Opsidderne ere af Temmelig Tilstand. Paa denne Gaard boer nu 3de opsiddere i hver af dem, og fører Posten hver 3de uge, og ei lengere paa hver Side end $\frac{1}{2}$ Mil; formeener at Een af dem kunde noch udstaa at före Posten paa Saa Kort en vej.

Gyland Sogn

Öisæd Skylder 3 huder, bruges nu af 5 opsiddere

1. Tollag Andersen gl: 70 Aar, Boet paa Gaarden i 40 Aar ei været til Soldat udskreven; Haver Een Søn 8 Aar gammel; Haver haft en Tienistedreng i 8 Aar er ei imidlertid bleven udskreven til Soldat.
2. Gunder Olsen gl: 71 Aar, föd paa Gaarden og boed der i 50 Aar ei været til Soldat udskreven, haver 2de Sønner den Eene 13 og den anden 11 Aar, haver ingen dreng, Leier andre med sig, naar hand iche Self for Svagheds Skyld kand overkomme det.
3. Thomas Gundersen gl: 40 Aar föd paa Gaarden og beboet dend i 4 Aar ei været Skreven til Soldat, har en Søn gl: 2 Aar, og ingen Tieniste dreng.
4. Hans Aslagsen gl: 24 Aar föd her paa Gaarden og beboet dend i 2 Aar, ei været udskreven til Soldat, haver en Søn, 2 Aar gl: ingen Tieniste dreng.
5. Tollag Aanonsen gl: 28 Aar boet paa Gaarden i 2 Aar, ei været udskreven til Soldat, haver 1 Søn, $\frac{1}{2}$ Aar gammel, ingen Tieniste dreng.

Posten föres fra denne Gaard paa nordre kandten til **Löeland** i Bache Sogn, $\frac{1}{2}$ Mil og öster Efter til **Bircheland** i Fedde Sogn 1 Mil, opsidderne paa denne Gaard ere i nogenledes tilstand.

Paa denne Gaard boer 7 opsiddere og hver fører posten sin uge, og alligevel bliver underfriehed af Posten, Skiuet 6 drenge, Hans Mai^{ts} Land Militie til Skade.

Fedde Sogn

Bircheland Skylder 5 Huder bruges af 4 opsiddere

1. Christopher Tollagsen Bircheland gl: 60 Aar beboet Gaarden i 30 Aar har ei nogen tid været enrollered eller udskreven; foregiver at have haft en Søn som blev enrolleret og döde i Tienisten til Siös, Denne Søn var iche hos Ham paa Postgaarden, men paa Een anden Siöegaard hos Sine folch og Slegt, og var desforuden iche hans Egte Søn, Altsaa er Hand paa Siöegaarden bleven udskreven; Haver Een Dreng til at före Posten som har Tient ham i 8 Aar; Denne Dreng er iche hos ham paa Gaarden, men fører Posten naar det Christopher Tollagsen til kommer, des aarsage Samme dreng dog imidlertid iche har været udskreven til Soldat eller enrollered.
2. Joen Pedersen gl: 35 Aar föd paa Gaarden og Beboed dend i 6 Aar, har ei været udskreven eller enrollered haver ingen Sønner ei heller nogen Tieniste dreng nu men fører Posten Self; Denne Mands fader Peder Joensen, boede paa Postgaarden i 30 Aar, og Posten imidlertid baade förte og Aabnede; men siden Hans död er Posten bleven Aabned ved Hans Povelsen, som boer paa Siöegaarden Sande omtrent $\frac{1}{4}$ Mil fra Postgaarden fordj denne Mand boer mit i Postveien og haver været mange Aar paa Christiansands Post Contoir, og ere Pennen mächtig, saa at Hand vord bäst med Postens Aabning at omgaaes; Beklager sig, at hand alcrig for denne Sin Hafte og Havende möie haver nödt endten friehed eller Ringeste Betaling udj ald den tid hand det haver forretted, Saa at hand nu paastaar ei Lengere der med at vil være bemöiet, hvorudj ieg iche Seer at hand haver uræt.
3. Peder Torgrimsen gl: 48 Aar boet paa Gaarden i 5 Aar, Tient som Soldat, förend hand kom her til Gaarden i 14 Aar, haver ingen Sønner, haft en Dreng til Postens försel i 5 Aar, som iche er Stadig hos ham paa Gaarden men allene indfinder sig naar Posten skal föres, denne dreng haver deds aarsage iche været antegned eller enrollered.

Fra denne Gaard föres Posten paa nordre eller vestre kandt til Gaarden **Öysæd** 1 Mil, og paa östre Side föres Posten til **Sande** og der bliver Aabned af fornemfte Hans Povelsen, og siden förer samme opsiddere dend til **Opoft** som er ½ Mil, over en fiord kaldet Fedde fiorden, som i Storm og ondt veir er besværlig, og om vinteren med meeniis ei at komme over, som dog ei alle vintre Saaledes indfalder, men naar saadant tilfalder Da maa opsidderne fare ind til Qvindesdal, som er 1 Mil de i saadan tilfelde haver lengere at gaa förend de kommer paa Postveien igien, ellers er denne Gaards opsiddere i god tilstand.

Denne Gaard beboes af 4 opsiddere som alle ere beqvemme til Self at före Posten, og dog holder de 2de Tieniste drenge som ere dögtige til Kongens Tieniste, for derved at Befrie dem for Soldat.

Opoft Skylder 3½ Hud, der af den halve deel ichuns er Posten tillagt. Bruges nu af 3de opsiddere.

1. Willum Reiersen gammel 62 Aar boet paa Gaarden 32 Aar har ei imidlertid været udskreven til Soldat; Haver 3de Sønner der ældste 20 Aar, den anden 16 Aar og den yngste 12 Aar, heraf den ældste bruges til at före PostenSaasom Faderen er Svag og gammel.
2. Olle Tiölsen gl: 36 Aar boet paa Gaarden i 15 Aar haver ei været enrollered eller udskreven til Soldat, haver 4 Sønner, den ældste 11 Aar, den 2^{den} 7 Aar, den 3de 4 Aar, og den yngste 1 Aar; Haver ingen Dreng.
3. Peder Pedersen gl: 35 Aar boet paa Gaarden 4 Aar Hafver iche været udskreven til Soldat, haver en liden dreng 14 Aar gammel, som har været hos hannem i 2 Aar, förer Posten Self og denne Dreng med sig.

Disse opsiddere förer Posten paa vester gangen over Fedde fiorden til Gaarden **Sande** hvor den bliver Aabnet af Hans Povelsen som foranmeldt er, og naar det ere Skeed förer samme opsidder Posten til Bircheland som ere ½ Mil; Og öster efter förer de Posten til Drangsland i Aal Sogn ¾ Mil Landvei. Og er ellers paa vester gangen den samme besværing formedelst Fedde fiorden, undergives som Birchelands opsiddere. Paa denne Gaard Skiules under friehed af Posten 7 Drenge, til Skade for Hans Kongl. Maits Land Militie.

Bergs Tingsted Aal Sogn

Drangsland Skylder 2 Huder bruges nu af 3de opsiddere.

1. Enchen Torbör Siursdatter boet paa Gaarden i 38 Aar, har en Sön, gl: 19 Aar nafnl: Sifver Torchelsen som förer Posten for hende, ei enrolleret.
2. Niels Simensen, gl: 40 Aar boet paa Gaarden i 19 Aar haver ingen Sön eller Tieniste dreng ei været enrollered eller udskreven.
3. Elling Joensen, gl: 40 Aar boet paa Gaarden i 2 Aar, ei været enrollered, har ingen Sön eller Tieniste dreng.

Fra denne Gaard föres Posten Vester efter til **Opoft** i Fedde Sogn ¾ Mil, og öster efter til **Drageland** ½ Mil alt Landevei. Opsidderne er udj Slet tilstand.

Drageland, Skylder tilsammen med ödegaarden der under 3¼ Hud, men de 3 huder er tillagt Posten. Bruges nu af 6 Opsiddere.

1. Olle Torchelsen gl: 76 Aar boet paa Gaarden 60 Aar har ei været enrollered eller udskreven, har ingen Sön eller Tieniste dreng, uden allerste en Liden datter Sön ved Nafn Torchild Otesen gl: 14 Aar föd der paa Gaarden som naar det er gaat veir förer Posten.
2. Knud Torchildsen gl: 34 Aar, boet paa Gaarden i 7 Aar, har ei været enrolleret eller udskreven, har ingen Sön eller Tieniste dreng.
3. Ole Robbertsen gl: 42 Aar föd paa Postgaarden, ei været enrolleret, haver ingen Sön, eller Tieniste dreng.
4. Niels Robbertsen gl: 38 Aar föd paa Postgaarden, ei været enrollered eller udskreven, har ingen Sønner eller Tieniste drenge.
5. Olle Pedersen gl: 46 Aar, boet paa Gaarden i 2 Aar, Tient for Matros udj Hans May^{ts} Tieniste i 19 Aar har ingen Sön eller Tieniste dreng.
6. Jacob Osmundsen gl: 32 Aar boet paa Gaarden i 9 Aar har ei været enrolleret eller udskreven, har ingen Sön og holder ingen Tieniste dreng.

Disse opsiddere förer Posten Vester Efter til **Drangsland** ¾ Mil og öster Efter til **Oftedal** 1 Mil God Landevei, som Kand Rides uden fare, alle tider om Aarett baade Nat og Dag. Jmellem disse gaarder Aabnes Posten paa Gaarden **Aarnæs** som herefter anmeldes; Opsidderne ere udj Slet og Ringe tilstand.

Oftedahl med underliggende Ödegaarder Skylder tilsammen 3½ Hud, brugis af 6 Opsiddere.

1. Sifver Tollagsen gl: 78 Aar, föd paa Gaarden og været der sin Lifs tid har ei været enrollered eller udskreven har en Sön ved nafn Joen Siversen gl: 16 Aar som förer Posten har ellers ingen Tieniste dreng.
2. Christen Thoeresen gl: 46 Aar boet paa Gaarden i 9 Aar har ei været udskreven, har ingen Sön og holder ingen Dreng.
3. Sommund Tiölsen gammel 40 Aar boet paa Gaarden i 9 Aar har ei været enrollered eller udskreven, har ingen Sön og holder ingen Tieniste Dreng.
4. Baard Oelsen gammel 43 Aar boet paa Gaarden udj 4 Aar har ei været enrollered eller udskreven, har ingen Sön og holder ingen Tieniste Dreng.
5. Reier Rollufsen gammel 60 Aar boet her paa Gaarden udj 3 Aar, har ingen Sön eller Tieniste Dreng, har ei været enrollered.

Disse Opsiddere förer Posten vester Efter til Drageland, 1 Mil hvor imellem Posten Aabnes paa Gaarden Aarnæs, mens burde Aabnes paa en Gaard kaldet Öfre Berge som Skylder 3½ Hud, og beboes af 3de Opsiddere navnl: Lars Sunt, Hans Larsen, og Niels Sigbiörnsen, som nyder friehed ligesom en anden Postgaard, Alleniste fordj de Ere formuende ei Self vil have umage med Postens Aabning, Betaler de 4re Rxd til en Mand ved nafn Jsach Larsen som boer paa Aarnæs ½ [fjerding] der ifra, fordij Hand Aabner Posten, og de nyder alligevel friehed, hvilchet ieg formeener at være Kongen til Skade; Naar Een af dem blef anseet og nöd friehed var det noch, og burde det da tillegges dend som haver umagen, og de andre magelige som iche gidder haft dem möie iche betages; paa östergangen förer de Posten til Osestad i Walle Sogn 1 Mil Landvei og ingen Vande at fare over uden om Vinteren naar Jisen ligger over Leenefiorden; opsidderne de ere ellers udj Slet og Ringe tilstand.

Foss Tingsted Walle Sogn

Osestad Skylder 4 Huder bruges nu af 9 opsiddere.

1. Torchild Oelsen gl: 45 Aar fød paa Gaarden og beboed dend i 1 Aar. Har ei været enrolleret eller udskreven haver 3de Sønner Aanon gl: 19 Aar, Ommund gl: 10 Aar og Peder gl: 4 Aar, de ere alle 3 fødte paa Een anden Gaard kaldet Rømteland hvor faderen boede förend Hand kom til Postgaarden at boe.
2. Aanon Thorsen gl: 40 Aar boed paa denne Gaard i 14 Aar, har ei været enrolleret eller udskreven, har 2de Sønner neml: Efven Aanonsen gl: 8 Aar og Ole Aanonsen 5 Aar, holder ingen Tieniste dreng.
3. Efven Oelsen gl: 60 Aar har været paa Gaarden og beboet dend ald sin Lifs tid, Har ei været enrolleret eller udskreven har 3de Sønner Ole Efvendsen gammel 20 Aar, Christen Efvendsen gammel 20 Aar og Niels Efvendsen gl: 10 Aar der af den ældste förer Posten, holder ingen Tieniste dreng.
4. Joen Andersen gammel 23 Aar boed paa Gaarden i 1 $\frac{3}{4}$ Aar ei været enrolleret, eller udskreven, har ingen Søn og ingen Tienistedreng.
5. Torbiörn Larsen gl: 34 Aar, boet paa Gaarden i 1 Aar, har ei været enrouleret, eller udskreven, har ingen Søn og holder ingen Dreng
6. Torbiörn Thoersen gammel 52 Aar fød paa Gaarden og Beboed den i 12 Aar har ei været enrolleret eller udskreven haver 2 Sønner, Thore Torbiörnsen gl: 10 Aar og Jofer Torbiörnsen gl: 3 $\frac{1}{2}$ Aar holder ingen Tienistedreng.
7. Salve Torbiörnsen gl: 60 Aar fød paa Gaarden og været der Sin Lives tid har ei været enrolleret eller udskreven, haver 2de Sønner Torbiörn Salfvesen gl: 12 Aar og Giert Salvesen 7 $\frac{1}{2}$ Aar holder ingen Tieniste dreng.
8. Joen Thoresen gammel 34 Aar fød paa Gaarden og boed der i 10 Aar, har ei været enrolleret eller udskreven har Een Søn nafnl: Christen Joensen gl: 3 Aar. Holder ingen Dreng.
9. Anders Haagensen gaml: 28 Aar fød paa Gaarden og Beboet dend i 2 Aar har ei været enrolleret eller udskreven, haver ingen Søn og holder ingen Tienistedreng.

Opsidderne paa denne Gaard förer Posten paa Vestre Kandten til Postgaarden **Oftedal** 1 Mil Landvei uden om Vinteren naar Leene fiorden ligger med Iis; Öster efter förer de Posten til **Öfre Wigeland** $\frac{3}{4}$ Mil god vei, og er de fleste af Opsidderne udj Slet tilstand.

Paa denne Gaard frieholdes ei allene 9 Opsiddere, der af Een del af dem endnu iche ere for gamle til Hans May^{ts} Tieniste men end og 8 dreng, alt til Hans Kongl; May^{ts} og Land Militiers Skade.

Öfre Wigeland Skylder 3 $\frac{1}{2}$ Hud, bruges nu af 4 Opsiddere.

1. Enken Maria Jörgensdatter haver boet paa denne Gaard i 18 Aar, haver 1 Søn ved nafn Jörgen Pedersen gl: 20 Aar som er Postaabner, ligesom Hans Fader afgl: Peder Olsen var, denne Enche haver 1 Tieniste dreng som förer Posten og har Tient Hende i $\frac{3}{4}$ Aar nafnl: Hoskuld Andersen gl: 18 Aar; denne ænche er i god tilstand.
2. Enchen Signe Christensdatter boet paa Gaarden i 43 Aar haver en Søn ved nafn Aanon Nielsen gl: 32 Aar som förer Posten er ei enrolleret.
3. Huie Lychesen gl: 75 Aar, været paa Postgaarden fremdeelis siden hand var 7 Aar gammel og ei imidlertid blev enrouleret eller udskreven, har ingen Sønner holder ingen Tienistedreng, men naar det falder Ham til at före Posten Leier Hand en anden mand der till.
4. Enchen Asbör Ansteensdatter har boet paa Gaarden i 22 Aar, haver ingen Sønner haver Een Tienistedreng nafnl: Erich Pedersen gl: 24 Aar Tient hos Hende i 1 $\frac{3}{4}$ Aar ei været enrolleret.

Disse Opsiddere förer Posten Vester efter til **Osestad** $\frac{3}{4}$ Miil god vei, og öster efter til Gaarden **Blörstad** $\frac{3}{4}$ Mil Temmelig God vei, de 3 Opsiddere ere udj Slet tilstand.

Blörstad Skylder 4 Huder, bruges nu af 5 Opsiddere.

1. 1 Lars Pedersen gl: 68 Aar er fød paa Gaarden og den stedse boed Har ei været Soldat, haver ingen Søn, holder ingen Tienistedreng.
2. Ommund Aanonsen gammel 63 Aar er fød paa denne Gaard og der Stedse Boed, har ei været Soldat, holder ingen Tienistedreng og haver Een Søn gammel 12 Aar.
3. Thore Gundersen gl: 44 Aar boed paa Gaarden i 8 Aar har ei været udskreven, haver ingen Søn og ingen Tienistedreng.
4. Torkild Leegsten gammel 52 Aar er fød paa Gaarden og boed der Stedse; haver ei været Soldat, haver 2de Sønner den ældste 10 Aar gl: og den yngste 2 $\frac{1}{2}$ Aar; haver en Tienistedreng nafnl; Torger Biörnsen gammel 36 Aar Tient paa Gaarden i 7 $\frac{1}{2}$ Aar.
5. Enchen Maren Pedersdatter beboet Gaarden i 2 Aar, haver 2de Smaa Sønner den ældste 8 Aar og den anden 1 $\frac{1}{4}$ Aar, ingen Tienistedreng. Leier andre til Posten at före.

Denne Gaard er Hans May^{ts} tilhörende. Opsidderne förer Posten vester efter til **Öfre Wigeland** $\frac{3}{4}$ Mil God vei uden naar Stor Snee falder, da maa de fare over Grendelandsvandet som er $\frac{1}{2}$ Mil af Postveien; Og öster efter förer de Posten til Gaarden **Klep** i Holme Sogn $\frac{3}{4}$ Mil; Opsidderne ere i Slet tilstand. Paa denne Gaard frieholdes en dögtig Karl, neml: Torger Biörnsen, og det hos en ung mand, som ei selv er for gammel til at före Posten.

Mandals Fogderie

Leerker Tingsted Holme Sogn

Klep Skylder 2 Huder, bruges nu af 2 Opsiddere

1. Oele Siversen gl: 50 Aar boed paa Gaarden i 20 Aar ei været enrulleret eller udskreven, haver 3de Sønner den ældste 14 Aar, den anden 10 Aar og den yngste 7 aar Holder Een Tienistedreng ved navn Niels Thommesen som har Tient paa Postgaarden i 10 Aar ei heller været udskreven til Soldat, mens imidlertid har hand giftet Sig paa Postgaarden.
2. Torgier Salfvesen gl: 40 Aar boed paa Postgaarden i 18 Aar, ei enrullered eller udskreven, haver ingen Søn og holder ingen Tieniste dreng.

Opsidderne förer Posten Vester efter til Gaarden **Blörstad** $\frac{3}{4}$ Mil, og Öster efter til Postgaarden **Öfre Möl** over Mandals Elfven $\frac{1}{2}$ Mil, alt Landveis. Opsidderne ere udj Slet Tilstand. Paa denne Gaard har og indsnege Sig en dögtig Karl, for at undgaa Hans Mai^{ts} Tieniste.

Öfre Möll Skylder 5 Huder Bruges af 3de Opsiddere.

1. Lare Thommesen gl: 50 Aar, boet paa Gaarden i 24 Aar ei bleven udskreven eller enrullered, haver 2de Sønner Thomas Larsen gl: 20 Aar og Efvind Larsen gammel 16 Aar, bruges iche til at före Posten; holder ingen Tienistedreng.
2. David Davidsen gammel 40 Aar, boet paa Gaarden i 24 Aar ei været enrullered eller udskreven, haver 2de Smaa Sønner neml: David 8 Aar og Engelbret 4 Aar holder ingen Tieniste-dreng.
3. Rasmus Davidsen gl: 32 Aar boed paa Gaarden i 12 Aar, ei været enrullered eller udskreven, haver ingen Søn og holder ingen Tienistedreng.

Paa denne Gaards Grund Aabnes Posten ved en Mand nafnl: Thomas Clausen Opsidderne paa denne Gaard förer Posten paa Vester Kandten til **Klep** $\frac{1}{2}$ Mil og Öster efter til Gaarden **Öster Trye** 1 Miil Landvei. Paa denne Gaard frieholdes og under Postens friehed 2de dygtige Dreng.

Höllens Tingsted Sögne Sogn

Öster Trye, Skylder 2 Huder bruges nu af 4 Opsiddere.

1. Aanon Knudsen gammel 30 Aar föd paa Gaarden, ei været enrulleret eller udskreven, har 2de Smaa Sønner holder ingen Tienistedreng.
2. Oele Biörnsen gl: 38 Aar Gaarden i 1 Aar, ei været enrulleret eller udskreven, haver ingen Søn eller Tieniste dreng. Denne Mand boer paa Postgaarden Tangvold, men hand bruger en part i denne Gaard som hans Fader har Hannem har Afstaaet, og förer saa Posten baade for denne Gaard og sin Egen paaboende Gaard Tangvold.
3. Biörn Knudsen, gammel 36 Aar, boet paa Gaarden i 10 Aar, ei været enrullered eller udskreven, haver Een Søn gammel 9 Aar holder ingen Tienistedreng.
4. Ole Guttormsen gl: 22 Aar boet paa Gaarden i 1 Aar ei været enrullered eller udskreven; har ingen Søn, og holder ingen Tienistedreng.

Opsidderne paa denne Gaard förer Posten Vester efter til Gaarden **Öfre Möll** 1 Mil og Öster efter til **Tangvold** $1\frac{1}{4}$ Mil alt Landveis, Opsidderne ere udj Een Slet tilstand.

Tangvold Skylder $2\frac{1}{2}$ Hud, bruges nu af 3 Opsiddere

1. Jens Thorussen gammel 70 Aar boet paa Gaarden i 40 Aar ei været enrulleret eller udskreven, haver 2 Sønner nafnl: Jorgen gl: 19 Aar og Niels gammel 16 Aar bruges til Posten ingen Tienistedrengholder Hand.
2. Olle Böerussen gammel 38 Aar beboet Gaarden i 16 Aar ei været enrulleret eller udskreven, har en Søn gammel 11 Aar holder ingen Tienistedreng, men förer Posten Self baade, for denne hans paaboende Gaard, saa og for Gaarden Öster Trye hvorudj Hand og Bruger Een del.
3. Tallej Larsen gl: 23 Aar boet paa Postgaarden i $\frac{1}{2}$ Aar ei været enrullered eller udskreven, har ingen Søn og Holder ingen Tienistedreng.

Opsidderne paa forskrevne Gaard förer Posten Vester efter til **Öster Try** $1\frac{1}{4}$ Mil god Landvei, og Öster efter til Gaarden **Öfre Kios** $1\frac{1}{2}$ Mil, en u-beqvem Vei med Opsen, Berg, og Myrer, som ei er fremkommende med Hæst. Opsidderne er i slet tilstand.

Odde Tingsted Oddernes Sogn

Öfre Kios Skylder 4 Huder, Bruges nu af Sr: Tolder Suhms ænche, som har brugt og beboet den i 32 Aar, holder 3 Tienistedreng, de 2de til Gaardens brug, og den 3de til Postens förelse.

Förer Posten paa Vester gangen til Gaarden **Tangvold** $1\frac{1}{2}$ Mil og paa Öster gangen til **Christiansand** $\frac{1}{2}$ Mil. Kand ei fares med Hæst, uden om Vinteren og naar fiorde ligger med Iis.

Fischaae Skylder 4 Huder, Bruges nu af Velbr: Hr Stiftbefalingsmand Lillienpalm, og Befordres Posten ved 2de Gaardens Huusmænd neml: Östen Vraalsen og Ommund Erichsen som har Boet der paa Gaardens Grund, Ommund Erichsen i 26 Aar og Östen Vraalsen i 20 Aar, men iche fört Posten i ald den tid.

Yttre Strömme Skylder 5 Huder, Bruges nu af 9 Opsiddere

1. Niels Knudsen gl: 64 aar, beboet Gaarden i 40 Aar iche været enrulleret eller udskreven haver en Søn gl: 29 Aar som har Tient i SiöeTienisten i 5 Aar, holder ingen Tienistedreng.
2. Osmund Oelsen gl: 50 Aar beboet Gaarden i 24 Aar, iche Tient Kongen. Har en Søn nafnl: Oele Osmundsen gl: 19 Aar, ingen Tienistedreng.

3. Svend Ulfsen gammel 60 Aar boet paa Gaarden i 40 Aar iche Tient Kongen haver ingen Søn, holder ingen Tienistedreng.
4. Aadne Ulfsen boet paa Gaarden i 10 Aar Tient for Soldat i 14 Aar, er fød paa Gaarden, haver ingen Søn, holder ingen Tienistedreng.
5. Aanje Oelsen boet paa Gaarden i 24 Aar ei været enrolleret eller udskreven, har 2de Sønner, og holder ingen Tienistedreng.
6. Gundbiörn Jensen boet paa Gaarden i 18 Aar iche været enrolleret eller udskreven, haver Een Søn gammel 12 Aar, ingen Tienistedreng.
7. Joen Nielsen gammel 36 Aar, boet paa Gaarden i 2 Aar Tient Hans Kongl: Mai^{ts} til Siöes i 11 aar har ingen Søn eller Tienistedreng.
8. Christen Osufsen gammel 29 Aar enrolleret og været i Kongens Siöe Tieniste i 6 Aar, boet paa Gaarden 2 Aar har ingen Søn og ingen Tienistedreng.
9. Elling Nielsens ænche boet paa Gaarden i 9 Aar har ingen Søn og ingen Tienistedreng.

Opsidderne paa denne Gaarde Annammer Posten i **Christianssand** og förer dend til Gaarden **Hambre** som er 1 Mil, naar de med baade kand Roe Sig frem, mens om Vinteren naar Meeniis forhindrer dem det, maa de fare enten om Kosevig eller Knarvig som er ½ Mil Lenger og en meget Slem vei, de ere alle i Temmelig tilstand.

Hambre Skylder 4 Huder, været Postgaard af gammel Tid bruges nu af 4 Opsiddere, neml:

1. Ansteen Aanonsen gammel 63 Aar, boet paa Gaarden i 28 Aar, iche været enrouleret eller udskreven har ingen Søn og holder ingen Dreng.
2. Aanen Jensen gl: 40 Aar brugt Gaarden i 14 Aar, ei været enrouleret eller udskreven, haver haver Tvende Sønner og holder ingen Tieniste dreng.
3. Aanon Ansteensen gammel 29 Aar boet paa Gaarden i 7 Aar, enrouleret til Siöes, haver ingen Sønner eller Tienistedreng.
4. Aanon Ansteensen den Yngre gl: 27 Aar boet paa Gaarden i 2 Aar, Tient Hans Mai^{ts} til Siöes i 4 Aar har ingen Søn, og holder ingen Tienistedreng.

Opsidderne förer Posten fra denne Deres Gaard til **Christianssands** Posthuus paa Vester gangen; og paa Öster gangen förer de dend til **Birchenes** i Nedenes Leen 1½ Miil.

Dette saaledes Rigtig Testeres

W:Resen (sign)"

Reesen, Vilhelm, 1675—1745, Søofficer, Amtmand, var født 7. Juli 1675 i Skaane, blev 1689 antaget som Lærling i Marinen og 1695, efter at have gjort hollandsk og engelsk Orlogstjeneste og faret med et venetiansk Handelsskib, Lieutenant. Han blev Premierlieutenant 1697, Kapitajnlieutenant 1700, Kapitajn 1705, Kommandørkapitajn 1710, Kommandør 1711 og Schoutbynacht 1718, men afgik samtidig fra Marinen og udnævntes til Amtmand i Lister og Mandals Amt. — 1708 blev han ansat som Indrulleringschef i Frederikshalds Distrikt og forestod 1711 Indrulleringen i de søndenfjældske Distrikter. 1709—10 førte han Skib i U. C. Gyldenløves Flaade; 1711—15 var han paa Flaaden i Østersøen, sendtes 1716

til Norge for at afløse Viceadmiral C. C. Gabel og senere paa Aaret der hen med Konvoi samt var endnu i Søen i Slutningen af 1717. — Som Amtmand boede han paa Gaarden Rom i Aa Sogn (Lyngdal), hvor han afgik ved Døden 29. April 1745. 17. Febr. 1706 var han bleven gift med Anna Dorothea Braëm, Datter af Assessor Chr. B. og Thale Lange.

Garde, Efterretn., om d. danske og norske Sømagt II og IV. Nicolaysen, Norske Stiftelser III.
H. J. Huitfeldt-Kaas.

Ovenstående er hentet fra Dansk Biografisk leksikon, 1. utgave (bind XIII, side 576-577) som også dekket norske forhold frem til 1814.

Wilhelm Resen var amtmann i det området av Norge vi de siste 99 år har kjent som Vest Agder fylke. I hans tid altså Lister og Mandahls Amt. Hans amt inkluderte Christianssand by, selv om Resen administrativt var underordnet Stiftamtmanden i Agdesiden Stiftamt (sammen med amtmennene i Nedenes og Stavanger amter), med sete i Christianssand.

Resen er kjent i norsk posthistorie som pådriver bak innføringen av Posthorn som signalhorn for postbøndene.

Slekt og familie?

Noen av NPS-medlemmene er også interesserte i slektshistorie. Redaktøren av Budstikka er blant dem. Dokumenter som denne "Forklaringen" gir tanker og impulser i den forbindelse. I alle fall for meg.

Jeg vet at jeg har aner fra syttenhundretallet i dette området. Men har ikke arbeidet meg tilbake i så mange kirkebøker og bygdebøker som jeg burde, for å finne personer jeg kan legge inn i anerekken.

Jeg har vært mer opptatt av leveforholdene og miljøene mine aner levde under, enn å finne eksakt hva de het og hvor de bodde.

Jeg har rimelig god kunnskap av aner i "storbyen" Kristiansand, hvor jeg en gang for mer enn seksti år siden satt på Statsarkivet i noen sommerferiedager og leste i originale protokoller. "Jeg fant, jeg fant!"

Bortsatt fra kystbyene, som jeg besøkte i forbindelse med jobb, har jeg lite personlig erfaring fra Agder. Og slett ikke fra de bygdene Resens forklaring om postgangen i 1722 dreier seg om.

Men, jeg har altså aner derfra og sikkert, som mange andre, fjerne slektninger der i dag. Jeg akter ikke å finne dem. Men gleder meg over at Oddbjørn Salte under arkivbesøk fant dette dokumentet.

Per Erik

BUDSTIKKA

mottar trykningsbidrag fra følgende firmaer

Skanfil Auksjoner AS

Skanfils Moldenhauer-auksjon

Kjell Germeten AS

Engers Frimerker

Norsk Posthistorisk Selskap takker for bidragene.

Advertisement for Skanfils Storauksjon 202. The top section features a yellow background with several historical items: a 24 Skilling stamp (563), a document (566), a coat of arms (1415), and five other stamps (2507, 5415, 5432, 6665). The text below reads: **Skanfils Storauksjon 202**, Fredag 20. og lørdag 21. april 2018, Auktionen avholdes i Østensjøveien 29, 0661 Oslo. The Skanfil logo and website www.skanfil.no are at the bottom.

203. storauksjon 28. - 29. sept. 2018

Advertisement for Frimerkeauksjon. The top section features a dark green background with the text: 10. og 11. november 2017, Radisson Blu Plaza Hotel, Sonja Henies Plass 3, 0134 Oslo. Below this are several stamps. The text below reads: **Frimerkeauksjon**, Skanfils Moldenhauer-auksjon, and the Skanfil logo. The website www.skanfil.no is at the bottom.

77. auksjon 9. - 10. november 2018

Advertisement for Internasjonale Auksjon 93. The top section features a black background with the text: INTERNASJONAL AUKSJON 93. Below this is a large image of an iceberg. The text below reads: Kjell Germeten AS, Fredag 27. - og lørdag 28. april 2018, Scandic Solli Hotel, Parkveien 68 OSLO. The website www.germeten.no is at the bottom.

94. auksjon 16. - 17. november 2018

Advertisement for Engers Frimerker. The top section features a light green background with the text: Internasjonale stempelsalg, ENGERS frimerker, 40-ÅRS JUBILEUM, Auksjon nr. 116, Oslo 3. - 4. november 2017. Below this are two stamps. The text below reads: Scandic Solli Hotel, Parkveien 68, Fredag 3.11 kl. 17:30 • Lørdag 4.11 - kl. 08:30, Veiing - se side 5 • Veiing - se page 6. The website www.engers.no is at the bottom.

117. auksjon 26. - 27. oktober 2018